

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
ΔΠΜΣ Αρχιτεκτονική & Σχεδιασμός του Χώρου
Κατεύθυνση Β: Πολεοδομία - Χωροταξία

Μάθημα:

Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου σχεδιασμού στην Ελλάδα

Διδάσκοντες: Ε. Κλαμπατσέα, Κ. Σερράος, Ν.Γεωργακόπουλος

**Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου αστικού
σχεδιασμού στο Δήμο Αχαρνών με άξονα
την ιστορία και τον πολιτισμό**

Αγριαντώνη Μαργαρίτα
Αντωνοπούλου Νικολέτα
Κυρλή - Φλώρου Μυρτώ
Λαντζούνη Εύα

Εαρινό Εξάμηνο 2013 - 2014

Περιεχόμενα

1. Ο Δήμος Αχαρνών

1.1. Γενικά στοιχεία του Δήμου Αχαρνών

- Ο δήμος Αχαρνών σήμερα
- Ιστορική εξέλιξη
- Πληθυσμιακή εξέλιξη - Δημογραφικά στοιχεία
- Κοινωνική σύνθεση
- Παραγωγική δραστηριότητα
- Φυσικό περιβάλλον

1.2. Σημεία ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος

- αξιόλογα ιστορικά μνημεία
- κτηριακό απόθεμα
- άλλα σημεία ενδιαφέροντος

2. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης

2.1. SWOT Ανάλυση

2.2. Αξιολόγηση

3. Σενάρια

3.1. Σενάριο τάσεων

3.2. Σενάρια παρεμβάσεων

- Ρεαλιστικό σενάριο
- Ριζοσπαστικό σενάριο

4. Χωρική εκειδίκευση

Ε. Επίλογος / Συμπεράσματα

Βιβλιογραφία

Εισαγωγή

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η προσέγγιση πρακτικών ζητημάτων εφαρμογής του αστικού σχεδιασμού στην περιοχή του δήμου Αχαρνών, με άξονα την ανάδειξη της ιστορικότητας του τόπου και της πολιτιστικής του κληρονομιάς, ως αναπόσπαστο στοιχείο της ταυτότητας ενός τόπου και της καθημερινής ζωής των πολιτών. Τελικός στόχος είναι η διατύπωση εν δυνάμει παρεμβάσεων διαφορετικών ταχυτήτων μέσα στον αστικό ιστό που θα συνέβαλαν προς αυτή την κατεύθυνση και η αξιολόγησή τους.

Τα μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την πολεοδομική ανάλυση της περιοχής μελέτης αφορούν καταρχάς στην επί τόπου έρευνα και στη συνέχεια, στην αξιοποίηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και τη συλλογή ιστορικών στοιχείων από το διαδίκτυο, μαρτυρίες κατοίκων, διαλέξεις, αρθρογραφία, κτλ.

Στη συνέχεια, μέσα από την ανάλυση SWOT ανιχνεύτηκαν τα ισχυρά σημεία αλλά και οι αδυναμίες της ίδιας της περιοχής και ταυτόχρονα οι ευκαιρίες και οι πιέσεις που αυτή δέχεται από το εξωτερικό περιβάλλον. Μέσα από τη διαδικασία αυτή τέθηκαν οι άξονες των παρεμβάσεων και οι επιθυμητοί στόχοι.

Τα τρία σενάρια παρεμβάσεων (τάσεων, ρεαλιστικό, ριζοσπαστικό σενάριο) αποτελούν προτάσεις παρέμβασης διαφορετικών ταχυτήτων για την περιοχή μελέτης από το πιο απαισιόδοξο στο πιο ελπιδοφόρο, και είναι αλληλοσυμπληρούμενα. Η διαβάθμιση αυτή συμβάλλει και στην κατανόηση της σημασίας του σχεδιασμού τόσο για την οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου όσο και για την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Τέλος, η χωρική εξειδίκευση είναι ένα δείγμα σχεδιαστικής προσέγγισης του ριζοσπαστικού σεναρίου σε πολεοδομική κλίμακα που θα μπορούσε να αποτελέσει και μια πραγματική σχεδιαστική πρόταση για το δήμο των Αχαρνών για την προστασία των ιστορικών μνημείων και τη διαφύλαξη της ταυτότητας του τόπου.

1. Ο Δήμος Αχαρνών

1.1. Γενικά στοιχεία του Δήμου Αχαρνών

Ο Δήμος Αχαρνών σήμερα

Ο Δήμος Αχαρνών, γνωστός και ως Μενίδι, βρίσκεται στα βορειοδυτικά της Αθήνας σε απόσταση 11 περίπου χιλιομέτρων από αυτήν. Σήμερα είναι ένας από τους μεγαλύτερους σε έκταση και πληθυσμό δήμους της Αττικής. Διοικητικά ανήκει στη Νομαρχία Ανατολικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής. Η σημερινή διοικητική του δομή προέκυψε από το Πρόγραμμα Καλλικράτης και είναι αποτέλεσμα της ένωσης του Δήμου Αχαρνών και Θρακομακεδόνων, όπως φαίνεται και στον παρακάτω χάρτη, ο Δήμος Αχαρνών γειτνιάζει βόρεια με το Δήμο Αυλώνος, ανατολικά με τις Κοινότητες Αφιδνών (Κιούρκων), Αγίου Στεφάνου, Κρουονερίου, Εκάλης, Νέας Ερυθραίας, Κηφισιάς και Μεταμόρφωσης, νότια με τους Δήμους Αγίων Αναργύρων και Καματερού και δυτικά με τους Δήμους Ζεφυρίου, Άνω Λιοσίων και Φυλής. Η βόρεια πλευρά της διοικητικής περιφέρειας του Δήμου καλύπτεται από τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας.

Η συνολική έκταση του Δήμου Αχαρνών είναι 4636,4 εκτάρια από τα οποία 448,6 καταλαμβάνει η Πάρνηθα και ο πρωτογενής τομέας γενικά¹. Ο Δήμος Αχαρνών είναι άμεσα συνδεδεμένος με τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας, όπου υπάρχουν σημαντικές εκτάσεις ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και μεγάλης οικολογικής σημασίας και παίζουν καθοριστικό ρόλο για το σύνολο του πληθυσμού του Λεκανοπεδίου.

Δήμος Αχαρνών
Πηγή: <https://maps.google.com>

Η περιοχή που βρίσκεται σήμερα ο Δήμος Αχαρνών κατοικούνταν από τα αρχαία χρόνια. Από τους ιστορικούς χρόνους οι Αχαρνές ήταν ένας από τους σπουδαιότερους Δήμους της Αττικής². Οι Αχαρνείς κατάγονταν από την Οινιίδα φυλή και σύμφωνα με το Θουκυδίδη (470 – 394 π.Χ.) ήταν ο πολυανθρωπότερος των Δήμων της Αττικής. Η θέση του αρχαίου δήμου υπολογίζεται στην τοποθεσία Αυλίζα, όπου βρέθηκαν πολλές επιγραφές και αντικείμενα από μνημεία που βρίσκονταν κοντά. Με κέντρο λοιπόν τους λόφους αυτούς της Αττικής, στα εύφορα αμπέλια της κοιλάδας του ποταμού Κηφισού, αναπτύχθηκαν οι Αχαρνές. Η θέση του θεωρείται στρατηγική γιατί είχε τον έλεγχο σε πολλές διαβάσεις. Το έδαφος ήταν εύφορο και οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις ονομαστές για την παραγωγικότητά τους. Κυρίως ήταν γνωστοί οι αμπελώνες και ελαιώνες.

Γενικά έχουμε στοιχεία που μαρτυρούν τη συνεχή κατοίκηση της περιοχής. Την περίοδο του Πελοποννησιακού πολέμου οι Αχαρνείς ήταν σύμμαχοι των Αθηναίων, στοιχεία για την περιοχή αυτή και τους κατοίκους της μας δίνει και ο Αριστοφάνης μέσα από την κωμωδία του «Αχαρνής». Στα Βυζαντινά χρόνια μόνο η περιοχή πέφτει σε μια παρακμή. Κατά την Τουρκοκρατία το Μενίδι ήταν πυκνοκατοικημένη κωμόπολη σε σχήμα πετάλου και καταλάμβανε έκταση κατοικήσιμη περίπου 250 στρεμμάτων³. Μάλιστα τα ιστορικά στοιχεία δείχνουν πως οι Μενιδιάτες συμμετέχουν ενεργά στον απελευθερωτικό αγώνα κατά των Τούρκων.

Πληθυσμιακή εξέλιξη - δημογραφικά στοιχεία

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των γενικών απογραφών πληθυσμού του 2011 και του 2001, ο πληθυσμός του Δήμου Αχαρνών ανερχόταν σε 99.366 και 75.341 κατοίκους αντίστοιχα. Ωστόσο, ο μόνιμος πληθυσμός του Μενιδίου είναι πολύ υψηλότερος. Υπολογίζεται ότι οι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής φτάνουν τους 120.000. Μάλιστα, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ανήκει στους δέκα Δήμους με τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή αύξηση⁴. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η δημογραφική εξέλιξη του Δήμου Αχαρνών:

ΕΤΟΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %
1951	12.369		
1961	16.506	+4.137	+33,4%
1971	28.083	+11.577	+70,1%
1981	41.068	+12.985	+46,2%,
1991	61.352	+20.284	+49,4%,

Δημογραφική εξέλιξη Δήμου Αχαρνών 1951 – 2011 – Πραγματικός Πληθυσμός.

*αναφέρεται σε καταγραφή μόνιμου πληθυσμού της Δημοτικής Κοινότητας Αχαρνών [Αχαρνάι (99.346) και Πάρνης (20) ενώ ολόκληρος ο Δήμος Αχαρνών - μετά την ένωση με τη Βαρυμπόμπη - με φτάνει τους 107.500 μόνιμους κατοίκους].

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ).

Είναι αξιοσημείωτο ότι ο πληθυσμός στο Δήμο Αχαρνών αυξάνεται με σημαντικούς ρυθμούς, εξ αιτίας της εγκατάστασης σημαντικού αριθμού Ελλήνων από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης αλλά και πολλών εσωτερικών και εξωτερικών μεταναστών.

2 Καλογράνης Χ. Ι., Οι Μενιδιάτες, σελ. 15, Αθήνα, 1990

3 Καλογράνης Χ. Ι., Οι Μενιδιάτες, σελ. 21, Αθήνα, 1990

4

Κοινωνική Σύνθεση

Ο Δήμος Αχαρνών συγκροτείται από πληθυσμό χαμηλών κυρίως οικονομικών στρωμάτων και αποτελεί κέντρο υποδοχής μεγάλου μεταναστευτικού ρεύματος. Η συγκατοίκηση πολλών διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων στα όρια του Δήμου είναι καθοριστικός προσδιοριστικός παράγοντας της κοινωνικής ανάπτυξης της περιοχής. Παράλληλα, τίθεται το ζήτημα της κοινωνικής συνοχής που προκύπτει από την ύπαρξη διαφορετικών ομάδων πληθυσμού που εμφανίζουν διαφορετικές πρακτικές στο επίπεδο εκμετάλλευσης της γης και οργάνωσης της καθημερινής ζωής⁵.

Το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων του Δήμου είναι από τα χαμηλότερα που παρατηρούνται στο Λεκανοπέδιο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 1991 μόνο το 6,4% του πληθυσμού έχει ή πρόκειται να αποκτήσει τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 18,3% έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 13,5% του πληθυσμού έχει τελειώσει το γυμνάσιο, το 42,0% είναι απόφοιτοι δημοτικού ενώ το 19,7% του πληθυσμού είτε δεν έχει τελειώσει το δημοτικό, είτε είναι αγράμματοι⁶.

Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική υπηρεσία της Ελλάδος το 2001 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται στο 51,3% του μόνιμου πληθυσμού. Το υπόλοιπο ποσοστό αφορά άτομα ηλικίας 0-14 ετών και άτομα 65ετών και άνω. Από το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού το 8,9% ήταν εργοδότες, το 9% ελεύθεροι επαγγελματίες και το 74,2% μισθωτοί⁷.

Παραγωγικές Δραστηριότητες

Ο παραγωγικός τομέας στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στη βιομηχανία – βιοτεχνία. Πλέον η δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα στην περιοχή του Δήμου είναι περιορισμένη και τείνει προς εγκατάλειψη. Ο Δήμος Αχαρνών αποτελεί έναν από τους πόλους εγκατάστασης μονάδων του δευτερογενή τομέα παραγωγής στο Λεκανοπέδιο, αλλά και γενικότερα χρήσεων που συνδέονται με αυτόν (χονδρεμπόριο, αποθήκες). Επίσης παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση μεταποιητικών μονάδων, κατά κανόνα μικρού και μεσαίου μεγέθους με χαμηλό τεχνολογικό εξοπλισμό. Αυτό οφείλεται στη γεωγραφική θέση του Δήμου, στη δυνατότητα πρόσβασης στην Αθήνα, στη θέση του σε σχέση με τα δυτικά και βόρεια προάστια της Αθήνας και με το εθνικό δίκτυο, στη σχετικά φθηνή γη και στην ανυπαρξία ελέγχου στις χρήσεις γης.

Οι βιομηχανικές και μεταποιητικές μονάδες είναι διάσπαρτα χωροθετημένες χωρίς κάποιο οργανωμένο σχεδιασμό, επίσης βρίσκονται χωροθετημένες πολλές χρήσεις υπερτοπικής σημασίας (αεροδρόμια, στρατόπεδα, αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου, εγκαταστάσεις ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ). Αυτές συνήθως βρίσκονται εντός των κατοικημένων περιοχών, δημιουργώντας δυσλειτουργίες στο εσωτερικό του Δήμου. Εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 της Αθήνας, στο Δήμο Αχαρνών κατασκευάστηκε το Ολυμπιακό χωριό και μεγάλα συγκοινωνιακά έργα (διέλευση της Αττικής Οδού, το Σιδηροδρομικό Κέντρο Αχαρνών και ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος). Όλα αυτά επέφεραν και συνεχίζουν να επιφέρουν περαιτέρω πληθυσμιακή αύξηση. Μονάχα το Ολυμπιακό Χωριό συγκεντρώνει 10.000 κατοίκους.

Ο Δήμος αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα τεχνικών υποδομών. Το οδικό δίκτυο είναι σε άσχημη κατάσταση και υπάρχει πρόβλημα στην κυκλοφορία και στη στάθμευση, ενώ σε ελάχιστες περιοχές έχει εφαρμοστεί ρυμοτομικό σχέδιο. Επίσης υπάρχει έλλειψη κοινόχρηστων ελεύθερων χώρων, υποδομών υγείας – πρόνοιας, σχολικών κτηρίων, αθλητικών εγκαταστάσεων, πολιτιστικών υποδομών. Ιδιαίτερα από τη δεκαετία του 60, με την απότομη έλευση οικονομικών μεταναστών κυρίως από τις χώρες της Σοβιετικής Ένωσης, η οικιστική ανάπτυξη του Δήμου έγινε χωρίς σχεδιασμό ανομοιομορφα και αυθαίρετα.

5 Γεωργακόπουλος Ν. Μ., "Δήμος Αχαρνών", 2008

6 Γεωργακόπουλος Ν. Μ., "Δήμος Αχαρνών", 2008

7 "Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Αχαρνών για τους ολυμπιακούς Αγώνες του 2014", Πληροφόρηση – Επimόρφωση – Τοπική Ανάπτυξη (Π.Ε.Τ.Α.) ΑΕ

1.2. Σημεία ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Αξιόλογα ιστορικά μνημεία

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει ο Δήμος έχει μια μακρά ιστορία, ίχνη της οποίας εντοπίζονται και σήμερα, με πλήθος ιστορικών τόπων και μνημείων. Τα σημαντικότερα μνημεία των Αχαρνών είναι:

Ο θολωτός τάφος

Θολωτός Τάφος Αχαρνών (πηγή: προσωπικό αρχείο)

Πρόκειται για ένα πολύ καλά διατηρημένο μυκηναϊκό θολωτό τάφο, βρίσκεται 3,5 χιλιόμετρα νότια του κέντρου των Αχαρνών και ανακαλύφθηκε το 1879 από Γερμανούς αρχαιολόγους. Ο τάφος χρονολογείται το 14ο - 13ο αιώνα π.Χ. και αποτελείται από το διάδρομο που οδηγούσε στον τάφο, το στόμιο και το θάλαμο. Είναι υπόγειος, κτισμένος με μικρές πέτρες. Εξωτερικά η θόλος καλύπτεται με χώμα ώστε να σχηματιστεί ένα είδος τύμβου. Πρόκειται για τον τάφο σημαντικού προσώπου της περιοχής, γεγονός που το καταλαβαίνουμε από το είδος του τάφου και τα κοσμήματα που βρέθηκαν. Από τα πιο σημαντικά ευρήματα είναι μια ελεφάντινη λύρα και μια ελεφάντινη κυλινδρική πυξίδα με πώμα⁸. Τα ευρήματα του θολωτού τάφου βρίσκονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Ελεφάντινη Λύρα (πηγή: www.acharnes.gr/content/section-282)

Πυξίδα (πηγή: www.acharnes.gr/content/section-282)

8 Πλάτωνος - Γιώτα Μαρία, "Αχαρναί. Ιστορική και Τοπογραφική Επισκόπηση των Αρχαίων Αχαρνών, των γειτονικών Δήμων και των οχυρώσεων της Πάρνηθας", Δήμος Αχαρνών, 2004

Ο «Τύμβος του Σοφοκλή»

Ο επονομαζόμενος “Τύμβος του Σοφοκλή” βρίσκεται βόρεια των Αχαρνών. Στη βιβλιογραφία είναι γνωστός ως τύμβος της Καμβέζας, ανασκάφηκε το 1888 επί Γεωργίου Β΄ από τον διευθυντή των Βασιλικών Κτημάτων του Τατοΐου L. Muenther.

Μέσα στον περίβολο βρέθηκαν τρεις λίθινες σαρκοφάγοι. Σε μία από τις σαρκοφάγους υπήρχαν τα οστά ηλικιωμένου άνδρα. Θεωρήθηκε από πολλούς ερευνητές ο τάφος του Σοφοκλή, χωρίς όμως να είναι αποδεκτό από όλους τους επιστήμονες.

Ο «Τύμβος του Σοφοκλή»
(πηγή: www.acharnes.gr/content/section-293)

Αρχαίο Θέατρο Αχαρνών

Το θέατρο των Αχαρνών αποκαλύφθηκε πρόσφατα κατά τη διάρκεια εκσκαφικών εργασιών στο κέντρο του σημερινού δήμου. Χρονολογείται πιθανότατα στον 4ο αιώνα π.Χ. (βέβαιη χρονολόγηση θα είναι δυνατή μόνο όταν ολοκληρωθεί η ανασκαφή του θεάτρου) και ήταν ένα από τα πιο σημαντικά δημόσια οικοδομήματα της πόλης. Σε αυτό δίνονταν θεατρικές παραστάσεις κατά τη διάρκεια διάφορων θρησκευτικών γιορτών. Το θέατρο σταμάτησε να χρησιμοποιείται και με το πέρασμα του χρόνου καλύφθηκε σιγά-σιγά με χώματα. Στα νεότερα χρόνια επάνω στο καλυμμένο με χώματα θέατρο χτίστηκαν σπίτια. Αυτό το μνημείο αποτελεί τεκμήριο του ιστορικού παρελθόντος της πόλης.

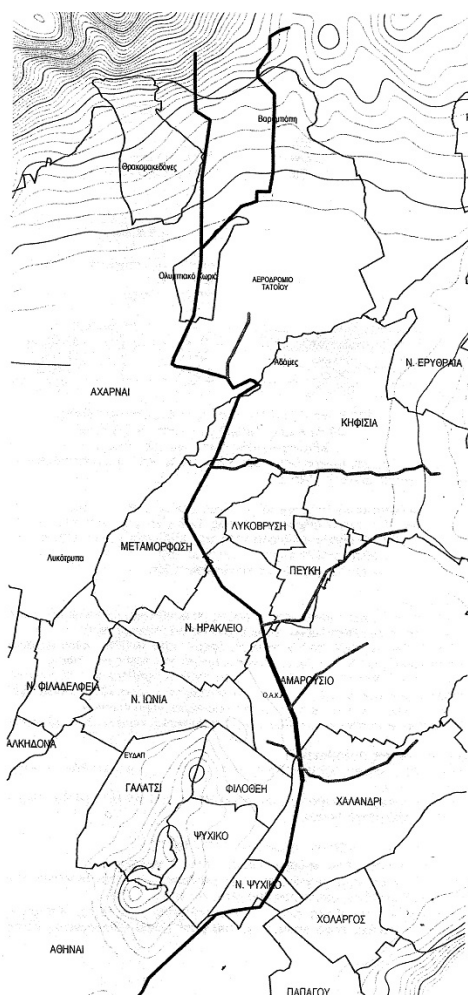

Αρχαίο Θέατρο Αχαρνών (πηγή: www.episkinion.org)

Αρχαίο Θέατρο Αχαρνών – Ανασκαφές (πηγή: parnitha.pblogs.gr/aharnwn-istorika-stoiheia.html)

Αδριάνειο Υδραγωγείο (ρωμαϊκό)

Οι ιστορικοί προσδιορίζουν το χρόνο κατασκευής του μεταξύ 134 και 140 μ.Χ. Ο σχεδιασμός του Αδριάνειου υδραγωγείου αποσκοπούσε στη συγκέντρωση και διοχέτευση προς την πόλη και συγκεκριμένα τη ρωμαϊκή συνοικία της Αθήνας, υδάτων από τις πηγές της Πάρνηθας και της Πεντέλης. Για το σκοπό αυτό, κατασκευάστηκε ένα σύμπλεγμα από υπόγειες σήραγγες συνολικού μήκους 25 χιλιομέτρων. Ήταν ένα σπουδαίο ρωμαϊκό τεχνικό έργο, που επαναλειτούργησε το 19ο αιώνα, με διατήρηση της αρχαίας σήραγγας έως τον Άγιο Δημήτριο Αμπελοκήπων (από εκεί έως τη Δεξαμενή αργότερα τοποθετήθηκε μεταλλικός αγωγός)⁹. Η υπόγεια σήραγγα του λειτουργεί ακόμη μεταφέροντας νερό και κατά μήκος της διαδρομής υπάρχουν σφραγισμένα πηγάδια – φρεάτια που κατεβαίνουν στο τούνελ. Συνολικά έχουν βρεθεί 465 φρεάτια.

9 Ο κλάδος της Πάρνηθας φαίνεται ότι είχε αρχικά δύο σκέλη, το δυτικό που ξεκινούσε από το Μετόχι της Αγ. Τριάδας (η ύπαρξη, πάντως, του σκέλους αυτού αμφισβητείται από κάποιους μελετητές) και το βόρειο που ξεκινούσε από το φαράγγι Αμπούλθι στη Δεκέλεια. Το υδραγωγείο κατέβαινε μέσα από τα κτήματα Βαρυμπόμπη προς την περιοχή Σούνα Μενιδίου, εν συνεχεία προχωρούσε προς την οδό Δεκελείας στη θέση Μονομάτι, με παράλληλη πορεία προς την κοίτη του Κηφισού ποταμού (Αγ. Σωτήρα - Κόκκινος Μύλος) συνέχιζε προς τη Μεταμόρφωση, διέσχιζε το Ν. Ηράκλειο, έβγαινε στη Λεωφ. Κηφισίας, περνούσε από την κυκλική δεξαμενή Χαλανδρίου, ανέβαινε στις υπώρειες Υμηττού, και πάλι διέσχιζε τη Λ. Κηφισίας και τους Αμπελόκηπους, καταλήγοντας στη μεγάλη δεξαμενή του Λυκαβηττού.

Πηγάδι του κλάδου της Βαρυμπόμπης

Τμήμα του υπόγειου καναλιού του υδραγωγείου

Αρχαιολογικό Μουσείο - Αρχαιολογική συλλογή Αχαρνών

Από το 1982 έως το 1999 μια μικρή αρχαιολογική συλλογή στεγαζόταν στο ισόγειο του Λαογραφικού Μουσείου των Αχαρνών. Ο σεισμός του 1999 κατέστησε το κτίριο ακατάλληλο. Παράλληλα, λόγω των ανασκαφών για τα μεγάλα δημόσια έργα (στο Ολυμπιακό Χωριό, στην Αττική οδό και στο Σιδηροδρομικό Κέντρο των Αχαρνών), βρέθηκαν και νέα ευρήματα. Έτσι το 2006, μεταστεγάστηκε σε ένα μεγαλύτερο κτίριο κοντά στον Μυκηναϊκό Θολωτό Τάφο, όπου και λειτουργεί Αρχαιολογικό Μουσείο. Η συλλογή περιλαμβάνει αρχαιολογικά ευρήματα από όλη την έκταση του αρχαίου δήμου που καλύπτουν μια μεγάλη χρονική περίοδο, από την προϊστορία ως τα ρωμαϊκά και τα βυζαντινά χρόνια.

Λαογραφικό Μουσείο

Οι συλλογές του Μουσείου, αποτελούνται από 20.000 αντικείμενα, τα οποία προέρχονται από τη ρωμαϊκή εποχή έως τα νεότερα χρόνια, εκ των οποίων εκτίθενται μόνο τα 2.000. Οι συλλογές του μουσείου περιλαμβάνουν συλλογή εκκλησιαστικών αντικειμένων, φορεσιές, κεντήματα, παραδοσιακά κοσμήματα από διάφορα μέρη της Ελλάδας, πίνακες ζωγραφικής, φωτογραφίες σε κάδρα, όπλα, είδη ενδύσεως, υποδήσεως, γεωργικά εργαλεία και εργαλεία άλλων παραδοσιακών επαγγελμάτων, νομίσματα – χαρτονομίσματα, έπιπλα και γραμματόσημα.

Στα πλαίσια αυτής της εργασίας εκτός από τα μνημεία, υλική μαρτυρία του πολιτισμού αλλά και της ιστορίας της περιοχής μας ενδιαφέρει και κάθε άυλο στοιχείο που διαμορφώνει και αποτελεί κομμάτι της πολιτιστικής ταυτότητας και του χαρακτήρα της περιοχής. Έτσι θα ασχοληθούμε επίσης και με την πολιτιστική δραστηριότητα του δήμου αλλά και φορέων.

Εκδηλώσεις Ιστορικής Μνήμης και Λαογραφικής Παράδοσης

Ο Δήμος σε συνδιοργάνωση με εθνικοτοπικούς συλλόγους της πόλης έχοντας σαν στόχο την συντήρηση της ιστορικής μνήμης καθώς και τον σεβασμό προς την πληθυσμιακή ετερότητα οργανώνει διάφορες εκδηλώσεις. Μέσα στα πλαίσια εκδηλώσεων ιστορικής μνήμης και λαογραφικής παράδοσης είναι η Γενοκτονία Ελλήνων του Πόντου, Επέτειο Μάχης της Κρήτης, Γιορτή Τσικουδιάς, Ηπειρώτικο πανηγύρι, Εορτασμός Απελευθέρωσης Αθήνας κ.ά

Πολιτιστικές δραστηριότητες του Δήμου Αχαρνών

Υπάρχει πλούσια τοπική παράδοση σε λαογραφικά έθιμα (καρναβάλι, καροδορίες, Ζωοδόχεια, Μενιδιάτικος Γάμος, πανηγύρια). Επίσης υπάρχουν πολλά σημεία τουριστικού και ψυχαγωγικού ενδιαφέροντος για την έλξη επισκεπτών (Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας, περιήγηση Πάρνηθας, ορεινά καταφύγια, Mont Parnes, κτήμα Τατοΐου, Βαρυμπόμπη, κλπ) Στο Δήμο Αχαρνών επίσης λειτουργούν:

- **Πνευματικό Κέντρο.** Οι μόνιμες δραστηριότητες του Πνευματικού Κέντρου περιλαμβάνουν την Πινακοθήκη και τη Βιβλιοθήκη καθώς επίσης και τη διοργάνωση εκδηλώσεων.
- **Κοινωνικής Επιχείρηση Δήμου Αχαρνών (ΚΕΔΑ),** η οποία προσφέρει ποικίλες πολιτιστικές δραστηριότητες (Δημοτικό Ωδείο, Σχολή Παραδοσιακών Οργάνων, Φιλαρμονική, Σχολή Κλασικού Μπαλέτου, Καλλιτεχνικό εργαστήριο, Χορευτικό συγκρότημα. Θεατρικό εργαστήριο για παιδιά, Κουκλοθέατρο, Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Αχαρνών (ΙΛΕΑ), Θέατρο Προφήτη Ηλία)

Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας - Ρέματα

Τέλος, θα ασχοληθούμε και με την Πάρνηθα διότι εκτός από χώρος πρασίνου διαδραματίζει και εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ζωή των κατοίκων αλλά και στο χαρακτήρα του Δήμου.

Η Πάρνηθα έχει ανακηρυχθεί περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 και ένα σημαντικό της τμήμα απαρτίζει τον ομώνυμο Εθνικό Δρυμό. Ο Εθνικός Δρυμός της Πάρνηθας, με έκταση πυρήνα 38.000 στρεμμάτων, ιδρύθηκε το 1961 πάνω στο βουνό και μέχρι την πρόσφατη φωτιά ήταν ο πνεύμονας της Αττικής. Αποτελείται από πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Δυστυχώς η φωτιά προκάλεσε ανυπολόγιστη οικολογική καταστροφή. Γίνονται προσπάθειες για την αποκατάσταση του φυσικού τοπίου, έτσι ώστε η Πάρνηθα να ξαναγίνει, το συντομότερο δυνατό, πνεύμονας της Αττικής.

Εκτός όμως από τον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας, σε όλο το Μενίδι, οι δημόσιοι χώροι συνυπάρχουν με το φυσικό στοιχείο: ο Κηφισός και τα ρέματά του, οι εκτάσεις αγροτικής γης, το κτήμα το Τατοΐου συνθέτουν το φυσικό πλούτο της περιοχής και αποτελούν αναμφισβήτητα συγκριτικό πλεονέκτημά της. Επιπλέον, συνυφαίνουν διαχρονικά το περιβάλλον μέσα στο οποίο διαμορφώθηκε ο πολιτισμός στην περιοχή και για το λόγο αυτό είναι τοπία άξια προστασίας και ανάδειξης. Σε μία από τις κορυφές του βουνού, το Μαυροβούνι, έχει χτιστεί το Καζίνο της Πάρνηθας (Μόντ Παρνές)

Κτηριακό απόθεμα

Σήμερα, σε όλη την έκταση του δήμου, υπάρχει μεγάλος αριθμός αναξιοποίητων κτηριακών κελυφών είτε λόγω της μειωμένης παραγωγικής δραστηριότητας, δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας, είτε λόγω της άστοχης χωροθέτησης εγκαταστάσεων για την κάλυψη υπερτοπικών χρήσεων. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα των στρατοπέδων Καποτά και Παπαστάθη όπως επίσης και των εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών κτηρίων και αποθηκών σε κεντρικές περιοχές του δήμου. Οι αδρανείς αυτές εκτάσεις προκαλούν χωρικές ασυνέχειες στον αστικό ιστό με αποτέλεσμα να εντείνουν τη χωρική και κατ' επέκταση την κοινωνική απομόνωση. Αναμφίβολα, εγκαταστάσεις που συγκεντρώνουν σήμερα ασύμβατες με τη ζωή της πόλης χρήσεις, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως χώροι πρασίνου, ψυχαγωγίας, πολιτισμού, εκπαίδευσης, και γενικότερα ως χώροι ικανοί να υποστηρίξουν συλλογικές διαδικασίες ανθρώπων με διαφορετικές κοινωνικές και πολιτιστικές καταβολές.

2. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης

2.1. SWOT Ανάλυση

Όπως μαρτυρά και το όνομά της, το αρκτικόλεξο του οποίου προκύπτει από τη συντομογραφία των λέξεων Strengths – Weaknesses – Opportunities – Threats (δυνατά σημεία – αδύνατα σημεία – ευκαιρίες – απειλές), η SWOT ανάλυση συνιστά μία γενική τεχνική σχεδιασμού και οργάνωσης που, όταν πρόκειται για μία γεωγραφική περιοχή, εφαρμόζεται κυρίως στα πρώτα στάδια αξιολόγησής της. Η SWOT ανάλυση προσβλέπει στην αποτελεσματική ενίσχυση των στοιχείων εσωτερικού δυναμισμού μιας περιοχής και των ευκαιριών που προσφέρει το εξωτερικό περιβάλλον, με προσπάθειες εξάλειψης ή μείωσης των εσωτερικών αδυναμιών και αντιμετώπισης των απειλών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον. Η διάκριση εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος είναι, επομένως, κρίσιμη και χαρακτηρίζει την ανάλυση SWOT στο σύνολό της. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι δεν αρκεί η κατάρτιση καταλόγων με πραγματικά ή υποτιθέμενα πλεονεκτήματα, αδυναμίες, ευκαιρίες ή απειλές, αλλά η τεκμηριωμένη έρευνα για την πλήρη αιτιολόγηση των διαφορετικών παραγόντων, το διαχωρισμό τους σε κρίσιμους και επουσιώδεις, καθώς επίσης και τη δυνατότητα ανάδειξης των παραγόντων που αναμένεται να παίξουν σημαντικό ρόλο (θετικό ή αρνητικό) στο άμεσο μέλλον. Η διαδικασία αυτή αποτελεί και τη βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη της ανάλυσης που αφορά στον ολοκληρωμένο συνδυασμό των διαφορετικών παραμέτρων με σκοπό την ανάληψη δράσης και την υποστήριξη των αποφάσεων.

Λόγω της συνθετότητας του όρου “ιστορικότητα” ως κατευθυντήριου άξονα ανάλυσης της περιοχής μελέτης, επιλέχθηκε η κατηγοριοποίησή του σε επτά βασικές θεματικές υποενότητες με σκοπό τη λεπτομερή διατύπωση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών της περιοχής για την αξιοποίηση των ευκαιριών με όσο το δυνατό μικρότερο κίνδυνο απειλών. Συγκεκριμένα, οι θεματικές αυτές αφορούν στα ιστορικά μνημεία, το κτηριακό απόθεμα, την κοινωνική συνοχή, τους εμπλεκόμενους φορείς, τα δίκτυα μεταφορών, τις παραγωγικές δραστηριότητες του τόπου και τέλος το φυσικό περιβάλλον. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται τόσο η σφαιρική προσέγγιση του αντικειμένου όσο και η κατανόηση της εμπλοκής των διαφορετικών παραγόντων για την αστική ανάπτυξη ενός τόπου.

Η διαρκής κατοίκηση της περιοχής του δήμου Αχαρνών στο πέρασμα των χρόνων αποτυπώνεται και σε χωρικό επίπεδο, αν αναλογιστεί κανείς τη πληθώρα των υλικών και άυλων μνημείων ήδη από τους ύστερους νεολιθικούς χρόνους. Στα παραπάνω, έρχονται να προστεθούν και τα μνημεία φυσικού περιβάλλοντος, τα οποία αποτέλεσαν διαχρονικά το πλαίσιο μέσα στο οποίο πρωτοεμφανίστηκαν και εξελίχθηκαν οι παραγωγικές και κοινωνικές σχέσεις του τόπου. Δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας αλλά και των προτεραιοτήτων που θέτει η ίδια η τοπική αυτοδιοίκηση, ο πολιτιστικός πλούτος της περιοχής διαρκώς απαξιώνεται. Αξιόλογα δείγματα πολιτισμού που μαρτυρούν το αναβαθμισμένο επίπεδο ζωής στην περιοχή κατά την αρχαιότητα αφήνονται εκτεθειμένα στα καιρικά φαινόμενα, τη περιβαλλοντική ρύπανση, την ανεξέλεγκτη οικιστική ανάπτυξη. Από την άλλη πλευρά, η συντήρηση, προβολή και αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος σε συνδυασμό με την εκπαίδευση θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας κοινής τοπικής ταυτότητας, απαραίτητου συστατικού στοιχείου για την κοινωνική συνεκτικότητα του ντόπιου πληθυσμού.

Κτηριακό απόθεμα

Σήμερα, σε όλη την έκταση του δήμου, υπάρχει μεγάλος αριθμός αναξιοποίητων κτηριακών κελυφών είτε λόγω της μειωμένης παραγωγικής δραστηριότητας, δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας, είτε λόγω της άστοχης χωροθέτησης εγκαταστάσεων για την κάλυψη υπερτοπικών χρήσεων. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα των στρατοπέδων Καποτά και Παπαστάθη όπως επίσης και των εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών κτηρίων και αποθηκών σε κεντρικές περιοχές του δήμου. Οι αδρανείς αυτές εκτάσεις προκαλούν χωρικές ασυνέχειες στον αστικό ιστό με αποτέλεσμα να εντείνουν τη χωρική και κατ' επέκταση την κοινωνική απομόνωση. Αναμφίβολα, εγκαταστάσεις που συγκεντρώνουν σήμερα ασύμβατες με τη ζωή της πόλης χρήσεις, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως χώροι πρασίνου, ψυχαγωγίας, πολιτισμού, εκπαίδευσης, και γενικότερα ως χώροι ικανοί να υποστηρίξουν συλλογικές διαδικασίες ανθρώπων με διαφορετικές κοινωνικές και πολιτιστικές καταβολές.

Κοινωνική συνοχή

Η ανάλυση της κοινωνικής συνοχής του πληθυσμού του δήμου Αχαρνών είναι μία σύνθετη και περίπλοκη διαδικασία. Το κοινωνικό μωσαϊκό που συνθέτει την πραγματικότητα του Μενιδίου εμπεριέχει κοινωνικές αλλά και ταξικές διαφορές, που εντείνονται από ιστορικούς παράγοντες αλλά και από τις πολιτιστικές καταβολές των κοινωνικών ομάδων που ζουν και δρουν εντός της περιοχής. Η έννοια της πολυπολυτισμικής ταυτότητας του τόπου, στην περίπτωση του δήμου Αχαρνών, διαμορφώνεται μέσα από αντιθέσεις και συνδέεται με έντονα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού. Σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, δεδομένου του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής αλλά και των αυξημένων ποσοστών ανεργίας, τα δείγματα κοινωνικής απομόνωσης είναι ακόμα πιο εμφανή. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις, οι πολιτικές σχεδιασμού αναπαράγουν και εντείνουν την κοινωνική περιχαράκωση με τη δημιουργία χωρικών θυλάκων και ασυνεχειών μέσα στον αστικό ιστό. Για την εξάλειψη τέτοιων αντανάκλαστικών, θα ήταν βεβαίως απαραίτητη η κοινωνική ενσωμάτωση του πληθυσμού μέσω της ένταξής του στην αγορά εργασίας και, με εργαλείο την εκπαίδευση και τις πολιτιστικές δραστηριότητες, η δημιουργία μιας κοινής τοπικής ταυτότητας με έμφαση στον πολυπολιτισμικό της χαρακτήρα.

Εμπλεκόμενοι φορείς

Στην περιοχή των Αχαρνών δραστηριοποιούνται αρκετοί φορείς σχετικοί με τη διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων για την εμπλοκή του ντόπιου πληθυσμού, και κυρίως της νεολαίας, σε αντίστοιχες δραστηριότητες. Αναγνωρίζοντας τη σημασία της διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, στην περιοχή έχουν δημιουργηθεί από το δήμο το Αρχαιολογικό και το Λαογραφικό Μουσείο, το Μουσείο Ιστορίας Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, το Δημοτικό Ωδείο, η Πινακοθήκη καθώς επίσης και η Κοινωφελής Επιχείρηση Πολιτισμού και Εκπαίδευσης. Παρ' όλα αυτά, η συντήρηση των ιστορικών τεκμηρίων και η προβολή των πολιτιστικών φορέων από κονδύλια της τοπικής αυτοδιοίκησης, δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας, είναι περιορισμένη με αποτέλεσμα τη διαρκή απαξίωσή τους. Επίσης, λόγω της κοινωνικής εσωστρέφειας που έχει εμπεδωθεί από τους κατοίκους της περιοχής, δεν έχουν δημιουργηθεί όλες εκείνες οι κοινωνικές δομές που θα ήταν απαραίτητες για τη διευκόλυνση της καθημερινότητας των πολιτών, την ανάπτυξη αντανάκλαστικών αλληλεγγύης και συνεργασίας αλλά και τη συστηματική εμπλοκή τους σε θέματα που αφορούν τον τόπο και τα προβλήματά του.

Δίκτυα μεταφορών - μετακινήσεων

Η κατασκευή μεγάλων συγκοινωνιακών έργων την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων (Αττική οδός, κόμβος Αχαρνών, ΣΚΑ, κτλ.) μετέτρεψε αναμφισβήτητα το δήμο Αχαρνών σε συγκοινωνιακό κόμβο υπερτοπικής σημασίας για την εξυπηρέτηση ολόκληρου του

λεκανοπεδίου. Η βαρύτητα που δόθηκε στα δίκτυα μεταφορών είχε σαν αποτέλεσμα την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής, καθώς η νέα ρυμοτόμηση διέσπασε τον αστικό ιστό και δημιούργησε απροσπέλαστα χωρικά όρια. Επιπλέον, η ανισοβαρής ανάπτυξη του υπερτοπικού δικτύου μεταφορών συγκριτικά με το τοπικό, που θα συνέβαλε στην ομαλότερη μετάβαση των πεζών από τις περιοχές γύρω από το ΣΚΑ στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, ουσιαστικά αναιρεί τη στρατηγική σημασία του ίδιου του έργου. Όσον αφορά στο τοπικό οδικό δίκτυο, η γενική εικόνα συντίθεται από δρόμους κακής ποιότητας και έλλειψη αστικού εξοπλισμού, παράγοντες που καθιστούν τη διέλευση των πεζών και των αυτοκινήτων σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και επικίνδυνη.

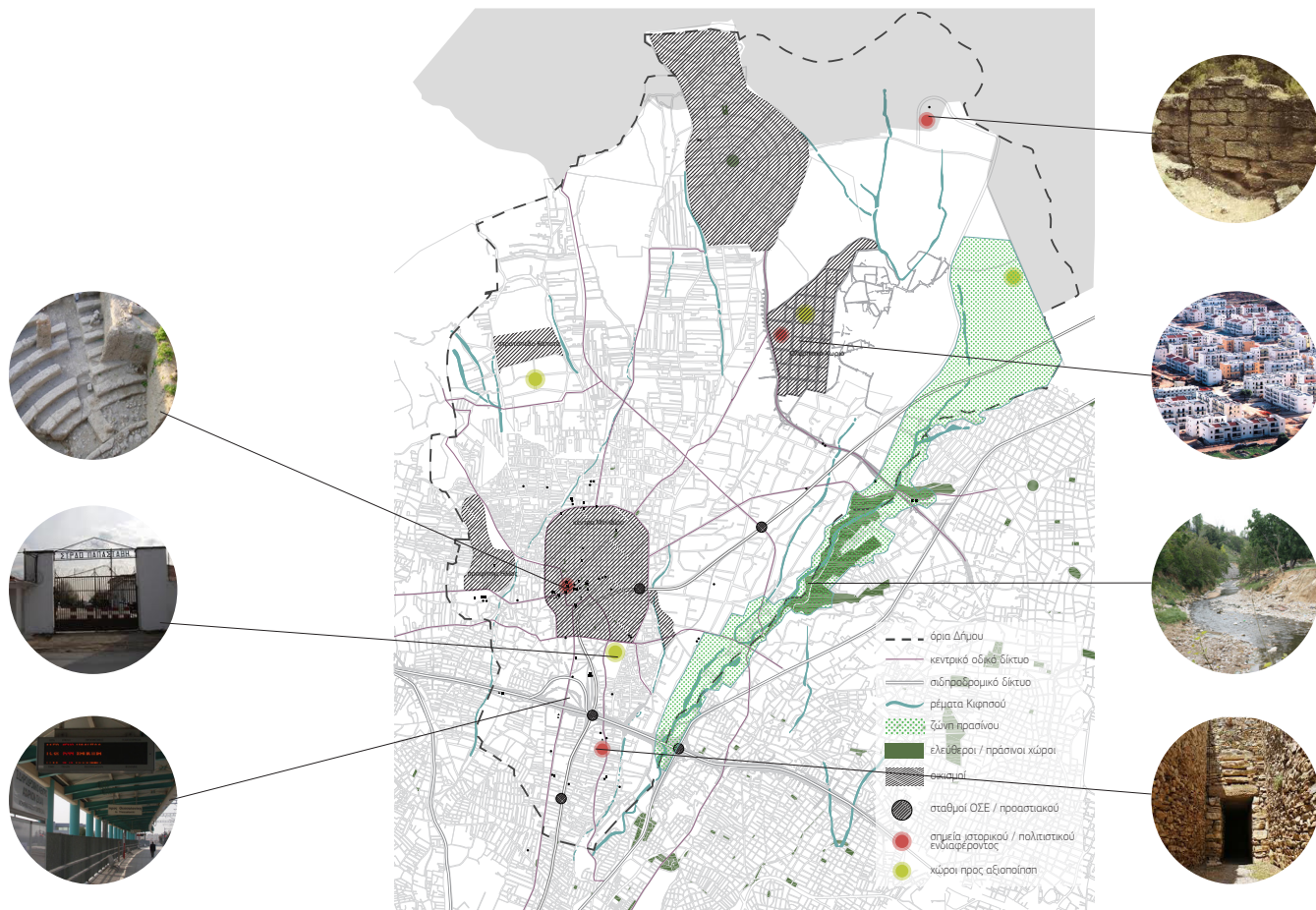
Παραγωγική δραστηριότητα

Η γεωγραφική θέση του δήμου Αχαρνών, η άμεση σχέση του με το φυσικό περιβάλλον και η πολεοδομική του εξέλιξη είναι οι τρεις βασικοί παράγοντες που καθόρισαν τις παραγωγικές δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή. Λόγω της «στρατηγικής θέσης» του Μενιδίου και της γειτνιάσής του με κύριους οδικούς άξονες υπερτοπικής σημασίας, η περιοχή προσέλκυε ανέκαθεν βιομηχανικές, βιοτεχνικές και μεταποιητικές δραστηριότητες στις οποίες απασχολούνταν μεγάλο μέρος του ντόπιου πληθυσμού. Βασικό πλεονέκτημα όμως της περιοχής συγκριτικά με τα υπόλοιπα προάστια του κέντρου της Αθήνας είναι ο φυσικός του πλούτος και οι εκτεταμένες αγροτικές εκτάσεις. Ο δήμος των Αχαρνών ανέκαθεν φημίζονταν για την παράδοσή του στη γεωργία, χαρακτηριστικό που έχει εγγραφεί και στη φυσιογνωμία του τόπου και αποτελεί δομικό στοιχείο της οικονομίας του διαχρονικά. Δυστυχώς, η καταπάτηση καλλιεργήσιμων εκτάσεων από τις οχλούσες βιομηχανικές δραστηριότητες και από την ανεξέλεγκτη οικιστική ανάπτυξη των προηγούμενων χρόνων ελλείπει σχεδιασμού έχουν υποβαθμίσει το φυσικό περιβάλλον ποιοτικά και ποσοτικά με άμεση συνέπεια στον αντίστοιχο παραγωγικό τομέα. Η παραγωγική ανασυγκρότηση της περιοχής με άξονα την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα από τη μία, θα συνέβαλλε στην οικονομική ανάπτυξη του δήμου αλλά και στη σύνδεση των κατοίκων με τη γη και τον τόπο τους.

Φυσικό περιβάλλον

Η αξιοποίηση του φυσικού πλούτου που περιβάλλει τον αστικό ιστό του Μενιδίου αποτελεί ισχυρό πλεονέκτημα για το δήμο και για τους κατοίκους του, ενώ ταυτόχρονα η προστασία του ανάγεται σε ζήτημα καθοριστικής σημασίας για την ποιότητα ζωής των πολιτών ολόκληρου του λεκανοπεδίου. Εκτός όμως από το περιβαλλοντικό πράσινο, το φυσικό στοιχείο είναι αναπόσπαστο κομμάτι του δημόσιου χώρου και της κοινωνικής ζωής του τόπου. Το φυσικό τοπίο της περιοχής, μπορεί να γίνει υποδοχέας κοινωνικών συναθροίσεων και δραστηριοτήτων αναψυχής, ενώ ταυτόχρονα να συμβάλλει στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης των κατοίκων.

Ισχυρά σημεία (S)	Αδυναμίες (W)	Ευκαιρίες (O)	Απειλές (T)
πληθώρα υλικών μνημείων από διαφορετικές ιστορικές περιόδους	ανεπαρκής συντήρηση προβολή και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, συσχέτιση εκπαίδευσης-πολιτισμού για την καλλιέργεια μιας τοπικής ταυτότητας	περεταίρω καταστροφή και απαξίωση των ιστορικών μνημείων δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας
αναξιοποίητο κτηριακό απόθεμα (στρατόπεδα, βιομηχανικά κελύφη κλπ)	μη συμβατές χρήσεις στο κέντρο της πόλης - διάσπαση της οικιστικής δόμησης και της συνοχής του κοινωνικού ιστού	αξιοποίησή τους ως χώρους πρασίνου και πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων	εγκατάσταση υπερτοπικών χρήσεων ικανών να εντείνουν τη χωρική διάσπαση
συγκέντρωση διαφορετικών κοινωνικών ομάδων ιδιαίτερων πολιτιστικών ταυτοτήτων και καταβολών. έντονη λαογραφική παράδοση	κοινωνική απομόνωση που εντείνεται από χωρικούς αποκλεισμούς	σύνδεση εκπαίδευσης - πολιτισμού με στόχο την αποδοχή στη διαφορετικότητα, και την ανάπτυξη πολυ-πολιτισμικής κουλτούρας	ένταση της περιχαράκωσης και ρατσιστικών απειλών - περίοδος κρίσης
υπάρξη αρκετών πολιτιστικών φορέων και υποδομών	ανεπαρκής σύνδεση και συντονισμός μεταξύ των φορέων και με άλλους πόλους πολιτισμού στην ευρύτερη περιοχή	εμπλοκή του τοπικού πληθυσμού και ενίσχυση της ιστορικής συνείδησης	οικονομική κρίση - συρρίκνωση των πολιτιστικών φορέων και υποδομών
ύπαρξη υποδομών σύνδεσης υπερτοπικού χαρακτήρα	ανισομερής ανάπτυξη τοπικού - υπερτοπικού δικτύου μεταφορών	σύνδεση με την ευρύτερη περιοχή και το σύνολο του Λεκανοπεδίου - βελτίωση της προσβασιμότητας	υπερτοπικοί άξονες ως γεωγραφικά όρια - περεταίρω χωρική απομόνωση της περιοχής
αγροτική παραγωγή: δομικό στοιχείο της οικονομίας του τόπου διαχρονικά	συνεχής μείωση και απαξίωση καλλιεργήσιμων εκτάσεων προς όφελος άλλων χρήσεων	ανάδειξη του πρωτογενούς τομέα ως στοιχείο της Ταυτότητας και της οικονομίας του τόπου - οικονομική αυτάρκεια	καταπάτιση εκτάσεων αγροτικής γης από βιομηχανικές δραστηριότητες και αυθαίρετη δόμηση
αξιόλογα φυσικά - περιβαλλοντικά διαθέσιμα	υποβάθμιση φυσικού περιβάλλοντος (πυρκαγιές, σύγκρουση χρήσεων κλπ)	λειτουργική ένταξη του φυσικού περιβάλλοντος στην καθημερινότητα των κατοίκων	ανεπανόρθωτες καταστροφές φυσικού περιβάλλοντος - υποστελέχωση φορέων

2.2. Αξιολόγηση

Η SWOT ανάλυση μας βοηθάει να διαχωρίσουμε τις εσωτερικές δυνατότητες και αδυναμίες του τόπου, από τις ευκαιρίες και τις απειλές που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον, τις πολιτικές σχεδιασμού και άλλους εξωγενείς παράγοντες.

Ύστερα από την επί τόπου έρευνα στην περιοχή μελέτης, τη συλλογή ιστορικών στοιχείων και την πολεοδομική ανάλυση του δήμου Αχαρνών συμπεραίνουμε ότι η συγκεκριμένη περιοχή έχει πολλές δυνατότητες περεταίρω ανάπτυξης και μπορεί να μετατραπεί σε ένα ζωτικό πόλο έλξης των κατοίκων ολόκληρου του λεκανοπεδίου. Ο φυσικός πλούτος, οι αναξιοποίητες αγροτικές εκτάσεις, η ιστορία της περιοχής και το ανεπτυγμένο δίκτυο μεταφορών είναι παράγοντες που θα μπορούσαν να συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση.

Το κοινωνικό μωσαϊκό που αποτελείται από ανθρώπους που ζουν και εργάζονται στο δήμο είναι στοιχείο της ταυτότητας του τόπου και καθορίζει τους ρυθμούς της καθημερινότητας. Η σύνθεση της κοινωνικής πραγματικότητας προκύπτει μέσα από αντιφάσεις και συγκρούσεις (σε κοινωνικό, οικονομικό, χωρικό, παραγωγικό επίπεδο) που σε περιόδους οικονομικής κατάρρευσης οξύνονται. Το Μενίδι, παρά την πληθυσμιακή του ανάπτυξη υστερεί σε δομές πολιτισμού, ικανές να αναδείξουν το πλούσιο ιστορικό δυναμικό, τη λαογραφική παράδοση και τελικά, να θέσουν τις βάσεις για τη διαμόρφωση μιας πολυπολιτισμικής κουλτούρας και μιας κοινής τοπικής ταυτότητας.

Επιπλέον, οι πιέσεις που έχει δεχθεί η περιοχή διαχρονικά τόσο από το εξωτερικό περιβάλλον, όσο και από τις πολιτικές σχεδιασμού - ή αντίστοιχα από την απουσία τους - ήταν καθοριστικές για την πολεοδομική εξέλιξη. Δυστυχώς, η ιστορικότητα του τόπου δεν αποτέλεσε μέχρι και σήμερα άξονα ανάπτυξης για την περιοχή, με αποτέλεσμα να μην αναδεικνύεται το ιστορικό αποτύπωμα μέσα στον αστικό ιστό. Ακόμα περισσότερο, η συντήρηση των ιστορικών μνημείων που βρίσκονται στην περιοχή είναι ελλιπής, γεγονός που δημιουργεί ερωτηματικά για την ίδια τους την ύπαρξη στο άμεσο μέλλον. Η ιστορική συνέχεια, ως στοιχείο που εγγράφεται στην εικόνα της πόλης και γεφυρώνει το παρελθόν με το παρόν, πρέπει να αποτελεί και το κίνητρο για την ευαισθητοποίηση των κατοίκων στα ιστορικά τεκμήρια και στη διαφύλαξη της πολιτιστικής τους κληρονομιάς.

3. Σενάρια

3.1. Σενάριο Τάσεων

Το σενάριο των τάσεων, αφορά το σενάριο μηδενικής παρέμβασης, στο οποίο προβλέπεται περεταίρω ανάπτυξη των υπαρχουσών τάσεων, όπως αυτές προκύπτουν από την παραπάνω ανάλυση SWOT. Σε αυτή την περίπτωση προβλέπεται τόσο η επιδείνωση των ενδογενών μειονεκτημάτων του Δήμου, αναφορικά με τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, όσο και η ενίσχυση των απειλών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον. Ειδικότερα:

- Ο συνδυασμός της ελλιπούς στελέχωσης των υπαρχουσών πολιτιστικών υποδομών και φορέων διαχείρισης και της αδυναμίας συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξης των ιστορικών μνημείων και ευρημάτων, αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην κατάρρευσή τους και την ανεπανόρθωτη φθορά τους.
- Επιπλέον, ο ανεπαρκής συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων εμπλεκόμενων φορέων προστασίας και διαχείρισης της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου θα αποδυναμώσει περεταίρω την αποτελεσματικότητα του έργου τους καθιστώντας αδύνατη κάθε προσπάθεια σχεδιασμού με στόχο την ένταξη των ιστορικών μνημείων σε ένα ευρύτερο δίκτυο πολιτισμού, επιδεινώνοντας τη χωρική αποσπασματικότητα των τόπων πολιτισμού.
- Η ελλιπής προβολή των φυσικών και ιστορικών τόπων ιδιαίτερης σημασίας, αφενός τους καθιστά μη οικειοποιήσιμους για τους κατοίκους, και αφετέρου καθιστά αναγκαία την «αυτενέργεια» του επισκέπτη - τουρίστα, εμποδίζοντας την προβολή της ιστορικής σημασίας του Δήμου και την ανάδειξή του σε πόλο ιστορικής σημασίας για το ευρύτερο Λεκανοπέδιο.
- Η διαιώνιση των φαινομένων της κατάτμησης της γης και της αυθαίρετης και άναρχης οικιστικής ανάπτυξης που έως σήμερα παρατηρείται στην περιοχή, ενισχύουν τη χωρική ασυνέχεια και παράλληλα αποτελούν απειλή για ενδεχόμενη καταπάτηση τόσο του εθνικού δρυμού της Πάρνηθας, όσο και τόπων ιστορικής σημασίας, και σε περαιτέρω υποβάθμιση των φυσικών και ιστορικών διαθέσιμων του Δήμου.
- Η αδυναμία αποτελεσματικού κεντρικού χωρικού προγραμματισμού και ελέγχου των βιομηχανικών δραστηριοτήτων θα έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξή τους σε βάρος των ζωνών καλλιέργειας που αν και όχι πλέον τόσο εκτεταμένες, εμφανίζονται ακόμη στην περιοχή.
- Η προτεραιότητα που φαίνεται μέχρι στιγμής να δίνεται σε επίπεδο κεντρικού σχεδιασμού, στην ανάπτυξη των κεντρικών οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων και στα ΜΜΜ με υπερτοπική αναφορά έναντι του τοπικού δικτύου συγκοινωνιών, θα προκαλέσει την πλήρη χωρική απομόνωση της περιοχής ακόμα και από τις περιοχές με άμεση γειτνίαση, αφού οι άξονες αυτοί θα αποτελέσουν όρια για το Δήμο και όχι συνδετήριες αρτηρίες.
- Η έλλειψη συγκροτημένης ταυτότητας του τόπου, η οποία θα συναποτελούνταν από τα διαφορετικά ιδιαίτερα πολιτιστικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων που κατοικούν στο Δήμο, θα ενισχύσει την κοινωνική απομόνωση των διαφορετικών αυτών ομάδων, ενώ ο συνδυασμός με την ανάπτυξη οικιστικών θυλάκων χωρίς συνέχεια και διασύνδεση μεταξύ τους, θα έχει ως

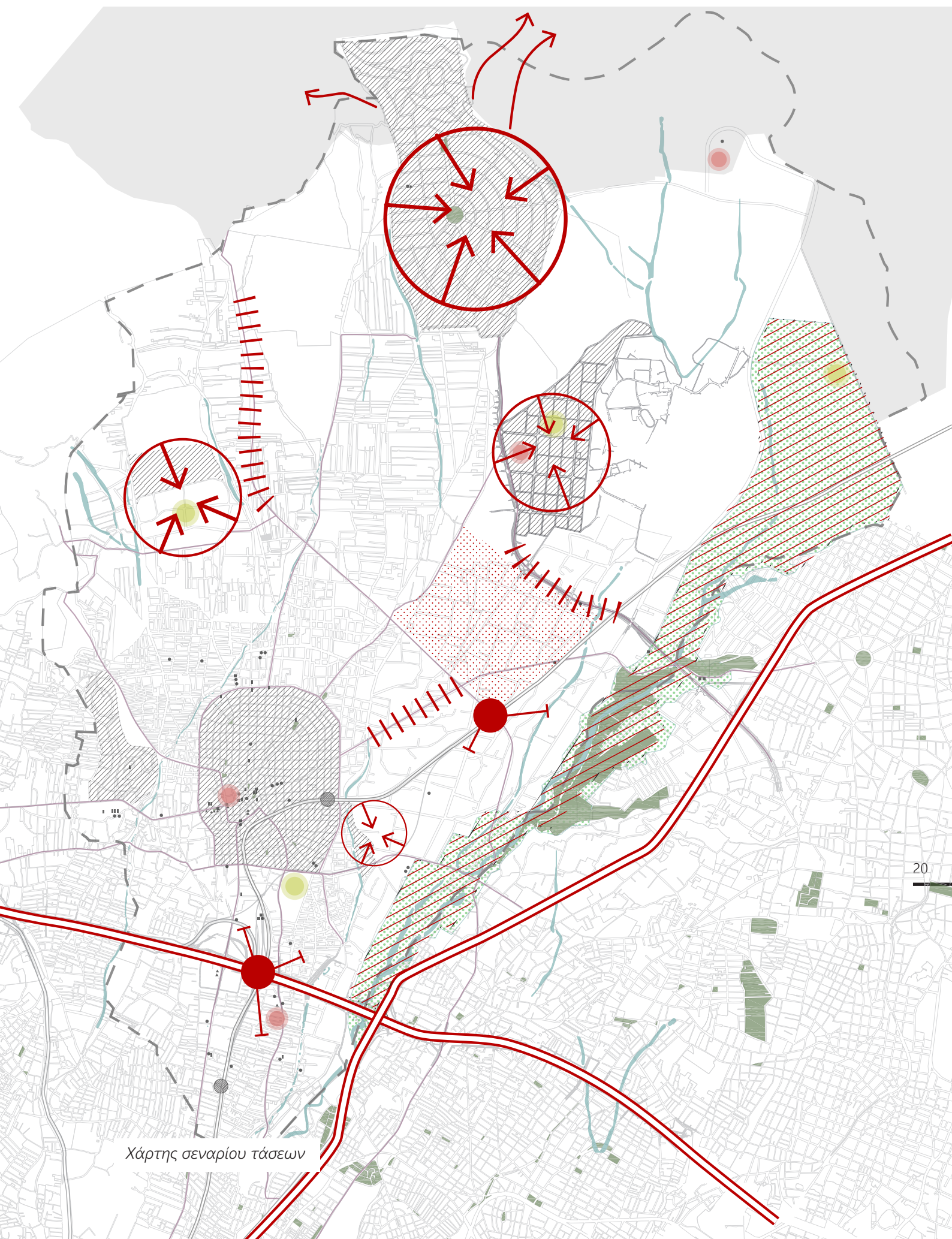
αποτέλεσμα τη μεταφορά αυτού του αποκλεισμού και χωρικά.

- Η αδυναμία αντιμετώπισης των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, όπως προκύπτουν από την επιδείνωση των συνθηκών καθημερινότητας, τη μείωση της απασχόλησης και την υποβάθμιση του βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου, ενέχουν τον κίνδυνο της διάρρηξης της κοινωνικής συνοχής και στέκονται εμπόδιο στις διαδικασίες ένταξης και ενσωμάτωσης των ετερόκλητων κοινωνικών/ εθνοτικών ομάδων που κατοικούν στο Δήμο.
- Η επικείμενη αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας υπό το πρίσμα των ευνοϊκού καθεστώτος επενδύσεων (fast track) στις παρούσες συνθήκες της οικονομικής κρίσης, συνιστά κίνδυνο για πιθανή παραχώρηση διαθέσιμων εκτάσεων και εγκαταστάσεων, όπως τα στρατόπεδα Παπαστάθη και Καποτά, για «ολοκληρωμένες» ιδιωτικές επενδύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ο κίνδυνος αυτός της υπερεκμετάλλευσης τέτοιων εκτάσεων, με αλλαγή χρήσεων γης και διακυμάνσεις της αξίας γης, είναι πιθανό να συνοδεύεται και από το ριζικό μετασχηματισμό της δομής της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας.
- Βασική αδυναμία του σεναρίου αυτού, αποτελεί το γεγονός πως η περιοχή δεν θα μπορέσει να επωφεληθεί των Δυνατών σημείων που εντοπίζονται στην περιοχή αλλά και των Ευκαιριών που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον, όπως αυτές διατυπώθηκαν κατά το στάδιο της Ανάλυσης και Αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης.

3.2. Σενάρια Παρεμβάσεων

Είναι λοιπόν σαφές, ότι είναι αναγκαία η παρέμβαση με στόχο αφενός την αποφυγή της περαιτέρω επιδείνωσης των υπαρχουσών μειονεκτημάτων στην περιοχή, αλλά και αφετέρου τη μέγιστη δυνατή εκμετάλλευση των δυναμικών του Δήμου και των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων στον τομέα της ιστορικότητας και του πολιτισμού. Στην προσπάθεια προσέγγισης των δυναμικών αυτής, αναδεικνύονται από την ανάλυση SWOT ορισμένοι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία του σχεδιασμού:

1. Ο σημαντικός αριθμός μνημείων που έχουν διασωθεί μέχρι σήμερα και οι διαφορετικές φάσεις της ιστορίας της περιοχής τις οποίες αντιπροσωπεύουν καθώς και οι διαφορετικές ομάδες για τις οποίες αυτά αποκτούν ενδιαφέρον. Επιπλέον, η ύπαρξη μεγάλου αριθμού χώρων και φορέων πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος (μουσεία, πινακοθήκες, θέατρα κλπ.)
2. Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής του Δήμου (Πάρνηθα, Κηφισός και ρέματα, περιαστικό πράσινο) που παρά την υποβαθμισμένη κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα εξακολουθεί να είναι μείζονος σημασίας για την περιοχή.
3. Η ιδιαίτερη κοινωνική σύσταση της περιοχής και το διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων που κατοικούν στο Δήμο.
4. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ελεύθερων/ αδόμητων χώρων που είναι δυνατών να μετατραπούν σε χώρους υποδοχής πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων (στρατόπεδα Καποτά και Παπαστάθη, Αμυδαλέζα κλπ).
5. Η σημαντική αγροτική παραγωγή που έστω και σποραδικά (σε μικρά τμήματα) εξακολουθεί να εμφανίζεται μέχρι σήμερα στην περιοχή συνυπάρχοντας με (αλλά και υπο την απειλή της) τη διαρκώς αναπτυσσόμενη βιομηχανική δραστηριότητα.

Με αφετηρία τους παράγοντες αυτούς και με άξονα την ιστορικότητα και τον πολιτισμό, στα πλαίσια της προσπάθειας συγκρότησης μιας ταυτότητας του τόπου, προκύπτουν οι κεντρικοί άξονες – σημεία παρέμβασης γύρω από τους οποίους διαμορφώνονται τα δύο σενάρια παρέμβασης με κυρίαρχο στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη διατήρηση, αναδιαμόρφωση και ανάδειξη της ταυτότητας της περιοχής όπως την έχουμε αναλύσει. Θεωρούμε ότι κάτι τέτοιο θα πρέπει να αποτελέσει βασικό στόχο του σχεδιασμού του Δήμου σε όλα τα επίπεδα. Από τη μία πλευρά, είναι αυτή που θα επανακαθορίσει τη σχέση των κατοίκων της περιοχής μεταξύ τους απέναντι στις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες με τις οποίες σήμερα συμβιώνουν αλλά και απέναντι στο δήμο και τις λοιπές αρχές. Από την άλλη, η συγκρότηση της ταυτότητας του τόπου σαν σύνολο ετερόκλιτων στοιχείων ιστορικών (με την ευρύτερη έννοια), πολιτιστικών κοινωνικών κλπ. θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην εικόνα του Δήμου προς τα έξω.

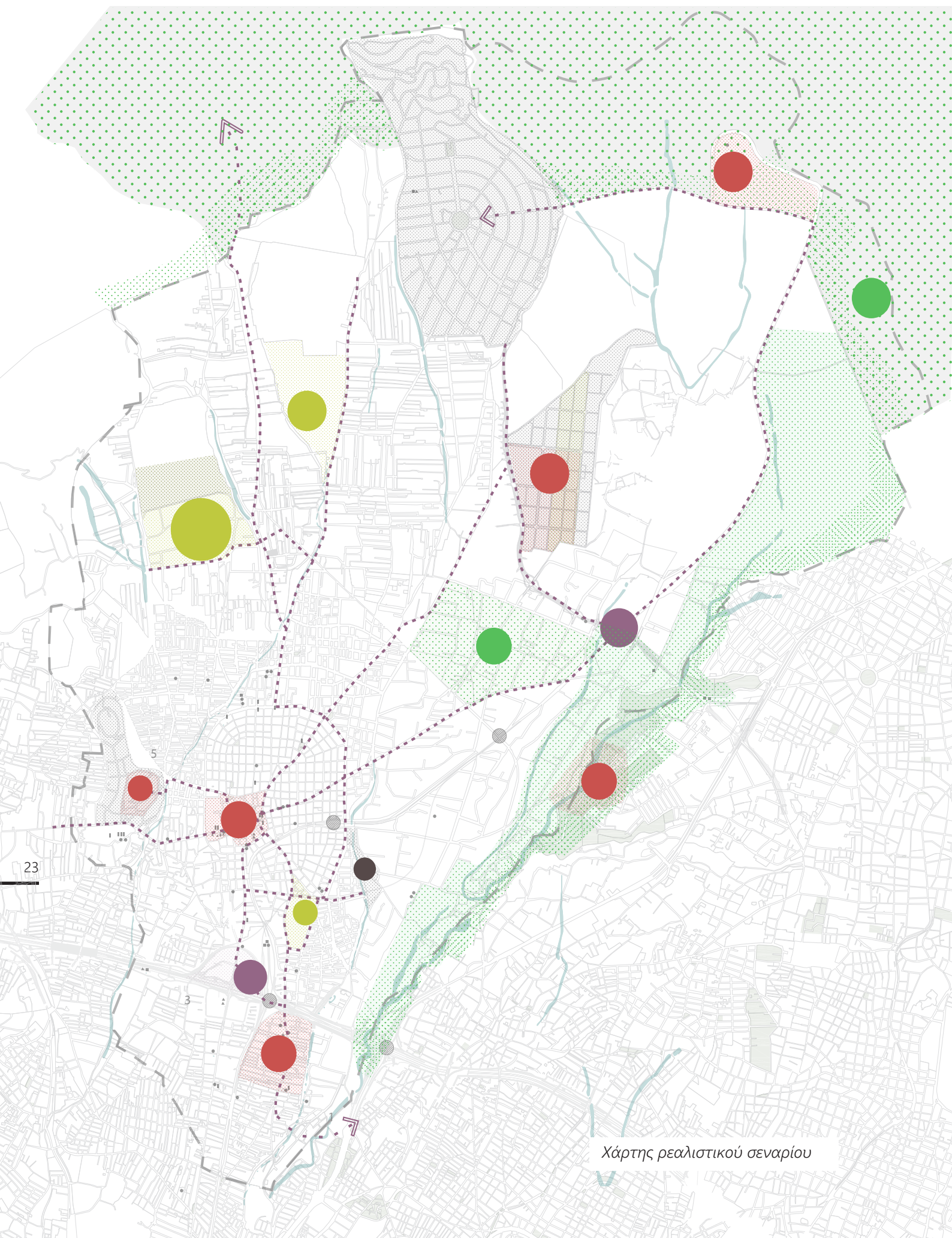
Σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι, επιλέγουμε να δούμε τα δύο σενάρια παρεμβάσεων, όχι ως διακριτά/ εναλλακτικά μεταξύ τους αλλά ως χρονικά συνδεόμενα. Το ριζοσπαστικό σενάριο είναι αυτό που αποτυπώνει συνολικά το όραμά για την περιοχή και τις παρεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες προς την κατεύθυνση της επίτευξής του. Ωστόσο, οι συνολικές παρεμβάσεις, εξειδικευόμενες σε δράσεις, είναι δυνατό - και αναγκαίο κατά τη γνώμη μας- να πραγματοποιηθούν σταδιακά. Μέσα λοιπόν από αυτά τα στάδια διαμορφώνεται και το ρεαλιστικό σενάριο σαν μια πρώτη και κεντρική “χρονική” τομή στη σχεδιαστική αυτή διαδικασία. Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο, τη χρονική αυτή διάκριση των δύο σεναρίων, η οποία θα προσδώσει το στοιχείο του ελέγχου και της ανατροφοδότησης το οποίο σήμερα απουσιάζει σε επίπεδο κεντρικού σχεδιασμού. Το ρεαλιστικό σενάριο θα αποτελέσει κατά μια έννοια προπαρασκευαστικό στάδιο για την πραγμάτωση του ριζοσπαστικού σεναρίου, αλλά και ένα σημείο αναφοράς στην αξιολόγηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων, την πιθανή αναγνώριση σφαλμάτων και δυσκολιών που αρχικά δεν έχουν προβλεφθεί και κατ’ επέκταση στη βελτιστοποίηση της εφαρμογής τους σε επόμενο στάδιο για την ολοκλήρωση της πρότασης μακροπρόθεσμα.

Ρεαλιστικό σενάριο

- 1. Αναγνώριση, προστασία και ανάδειξη των τόπων (φυσικών και τεχνητών) ιδιαίτερης πολιτιστικής και ιστορικής σημασίας.** Σε πρώτο στάδιο, κρίνεται αναγκαία μια εκ νέου ολοκληρωμένη καταγραφή των ιστορικών καταλοίπων, τόσο φυσικών όσο και πολιτιστικών στοιχείων. Η καταγραφή αυτή θα πρέπει να ακολουθηθεί από την ομαδοποίηση των στοιχείων αυτών (χρονική ή τυπολογική) και κατόπιν την αξιολόγηση της κατάστασης στην οποία αυτά βρίσκονται. Όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο προτείνεται η αποκατάσταση. Στο σύνολό τους είναι απαραίτητο οι χώροι αυτοί, σε πρώτο στάδιο να σηματοδοτηθούν, να ελεγχθούν αναφορικά με την προσβασιμότητά τους και να προβληθούν μέσω δράσεων και εκδηλώσεων. Σε επόμενο στάδιο, κρίνεται σκόπιμο να εξετασθεί η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου αυτών.
- 2. Ευαισθητοποίηση – συμμετοχή του κοινού και της τοπικής κοινωνίας.** Διασύνδεση μεταξύ διαφορετικών οικιστικών ενοτήτων με διαφορετικά πολιτιστικά υπόβαθρα, με στόχο την κοινωνική συνοχή. Σε δεύτερο επίπεδο, απαραίτητη είναι η ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας το για την επίτευξη της οποίας θα πρέπει να ενεργοποιηθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, τοπικοί και μη. Κάτι τέτοιο είναι μείζονος σημασίας, καθώς θεωρούμε ότι ο μοναδικός τρόπος της λειτουργικής ένταξης και διασύνδεσης των τόπων ιστορικής σημασίας με τον αστικό ιστό, είναι μέσω της ένταξής τους στην καθημερινότητα των κατοίκων / χρηστών. Αυτοί είναι που τελικά θα κρίνουν τη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων και θα ενισχύσουν την αποτελεσματικότητά τους. Προς την κατεύθυνση αυτή θα λειτουργήσει η διασύνδεση των οικιστικών ενοτήτων, που αυτή τη στιγμή αποτελούν απομονωμένους θύλακες, μεταξύ τους και με τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, τους χώρους πρασίνου και τους υπόλοιπους δημόσιους χώρους. Οι πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις θα πρέπει να διοχετευθούν στις οικιστικές ζώνες που αυτή τη στιγμή αποτελούν ‘υπνωτήρια’ – ζώνες αμιγούς κατοικίας, και να αποτελέσουν το έναυσμα για τη συνύρεση και την πολιτιστική συνύπαρξη των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων.

Σε αυτό το σημείο ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζει και η εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσω αυτής είναι δυνατό να αναδειχθεί η ιστορική ταυτότητα της περιοχής και να γίνει κτήμα των κατοίκων της, οι οποίοι σήμερα αγνοούν ή και αδιαφορούν για την ιστορία του Δήμου τους, αλλά και –μακροπρόθεσμα- να επιτευχθεί η δια-πολιτιστική συνύπαρξη των ομάδων που κατοικούν το δήμο, η αποδοχή των διαφορετικών πολιτιστικών στοιχείων και η άρση των διαχωρισμών που σήμερα είναι εμφανείς. Προτείνονται προγράμματα αποσχολιοποίησης, τα οποία αφενός θα ενισχύσουν την συνάντηση και συνύπαρξη μαθητών από διαφορετικά κοινωνικο-οικονομικά υπόβαθρα και αφετέρου θα λειτουργήσουν στην κατεύθυνση της ένταξης των πολιτιστικών χώρων στην καθημερινότητα των μαθητών.

3. **Ενεργοποίηση αδρανών εκτάσεων που μπορούν να λειτουργήσουν ως υποδοχείς πολιτιστικών δραστηριοτήτων.** Τρίτο σημείο παρέμβασης, συνιστούν οι ελεύθερες (δημόσιες ή και όχι) εκτάσεις που εμφανίζονται στην περιοχή και που μπορούν να λειτουργήσουν ως υποδοχείς πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, όπως τα στρατόπεδα Παπαστάθη και Καποτά και η Αμυδαλέζα. Αρχικά, είναι απαραίτητη η απομάκρυνση από αυτούς χρήσεων που δεν είναι συμβατές με τον οικιστικό χαρακτήρα της περιοχής. Εν συνεχεία, οι εκτάσεις αυτές θα πρέπει να αποδοθούν στο Δήμο με στόχο την εκμετάλλευσή τους, η οποία θα πραγματοποιηθεί μέσα από την μετατροπή τους σε δημόσιους χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, χώρους πρασίνου και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Αντιλαμβανόμενοι την δυσκολία ενός τέτοιου εγχειρήματος, ιδιαίτερα στη χρονική συγκυρία της οικονομικής κρίσης και τους κινδύνους ιδιωτικοποίησης δημόσιων εκτάσεων που αυτή ενέχει, προτείνουμε την άμεση κινητοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κατεύθυνση της απόσπασης κρατικής ενίσχυσης μέσω των επικείμενων προγραμμάτων νέας κοινοτικής χρηματοδότησης (ΕΣΠΑ).
4. **Αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και λειτουργική του σύνδεση με τον αστικό ιστό και την καθημερινότητα των κατοίκων.** Σε επόμενο στάδιο είναι απαραίτητος ο κεντρικός σχεδιασμός –και σε συνδυασμό με τις προτάσεις ομάδων άλλων θεματικών εξειδικεύσεων όπως το φυσικό περιβάλλον ή ο δημόσιος χώρος- με στόχο την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Τα φυσικά διαθέσιμα αυτή τη στιγμή έχουν πολύ έντονη παρουσία στην περιοχή και διαχρονικά έχουν υπάρξει κεντρικός παράγοντας στην διαμόρφωση της εικόνας του Δήμου. Αρχικά θα πρέπει να κινητοποιηθούν οι εμπλεκόμενοι φορείς (δημοτικές αρχές, φορέας διαχείρισης κλπ) με στόχο την ευαισθητοποίηση κυρίως των κατοίκων αλλά και κατ' επέκταση των επισκεπτών για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Ακόμη, καθώς θεωρούμε ότι στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι καλλιεργήσιμες αγροτικές εκτάσεις, κρίνεται απαραίτητο αρχικά η οργανωμένη χωροθέτησή τους, και εν συνεχεία η ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής σε συνδυασμό με την οριοθέτηση των βιομηχανικών χρήσεων που αναπτύσσονται εις βάρος τέτοιων εκτάσεων και συνεπικουρούν στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Σε τελικό στάδιο, προτείνεται η δημιουργία 'πράσινων διαδρομών' σύνδεσης του αστικού ιστού με σημαντικούς πυρήνες πρασίνου αλλά και η προσπάθεια επαναφοράς του υγρού στοιχείου στο Δήμο μέσω της ανάπλασης των ρεμάτων.

Χάρτης ρεαλιστικού σεναρίου

Ριζοσπαστικό σενάριο

Με την πραγματοποίηση (αν όχι συνολικά, σε μεγάλο ποσοστό) των παραπάνω βημάτων και έπειτα από την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους, ακολουθεί και το τελικό στάδιο της πρότασης, αυτό που συνιστά και το ριζοσπαστικό σενάριο της ομάδας της ιστορικότητας.

Εντοπίζοντας χωρικά τα σημεία ενδιαφέροντος στην περιοχή, είτε πρόκειται για χώρους ιστορικής και πολιτιστικής σημασίας, είτε για σχολικές μονάδες, για τους λεγόμενους “αδρανείς τόπους”, ή το φυσικό περιβάλλον προκύπτει ένα δίκτυο σημείων ενδιαφέροντος διαφορετικού χαρακτήρα.

Τα σημεία αυτά δια-συνδεόμενα δημιουργούν διαδρομές και χωρικές ενότητες οι οποίες άλλοτε έχουν χαρακτήρα πολιτιστικό, άλλοτε ιστορικό, φυσικού ενδιαφέροντος, εκπαιδευτικό κ.ο.κ. Πέμπτο λοιπόν και τελικό στάδιο της πρότασης παρέμβασης αποτελεί η:

5. Διαμόρφωση δικτύων ένταξης και διασύνδεσης των χωρικών ενότητων. Σε αυτό το πεδίο παρέμβασης, εντάσσεται η φυσική και λειτουργική διασύνδεση των παραπάνω στοιχείων, μέσω διαδρομών, λαμβάνοντας υπ’ όψη την ανάδειξη της συνεχιζόμενης εξέλιξης της πόλης, με στόχο όπως έχει προαναφερθεί αυτά να αναχθούν σε λειτουργικό κομμάτι της πόλης και της καθημερινότητας των κατοίκων και χρηστών της περιοχής. Προτείνεται η δημιουργία διαδρομών που θα συνδέουν τους σταθμούς του ΟΣΕ με τα σημεία ενδιαφέροντος, και θα πρόκειται είτε για πεζόδρομους και ποδηλατοδρόμους, είτε ακόμα και για διαπλατύνσεις πεζοδρομίων.

Στο στάδιο αυτό, κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση του τοπικού δικτύου μεταφορών/ μετακινήσεων και η σύνταξη συγκοινωνιολογική μελέτη με στόχο τη διαμόρφωση διαδρομών με προτεραιότητα στον πεζό και τον ποδηλάτη.

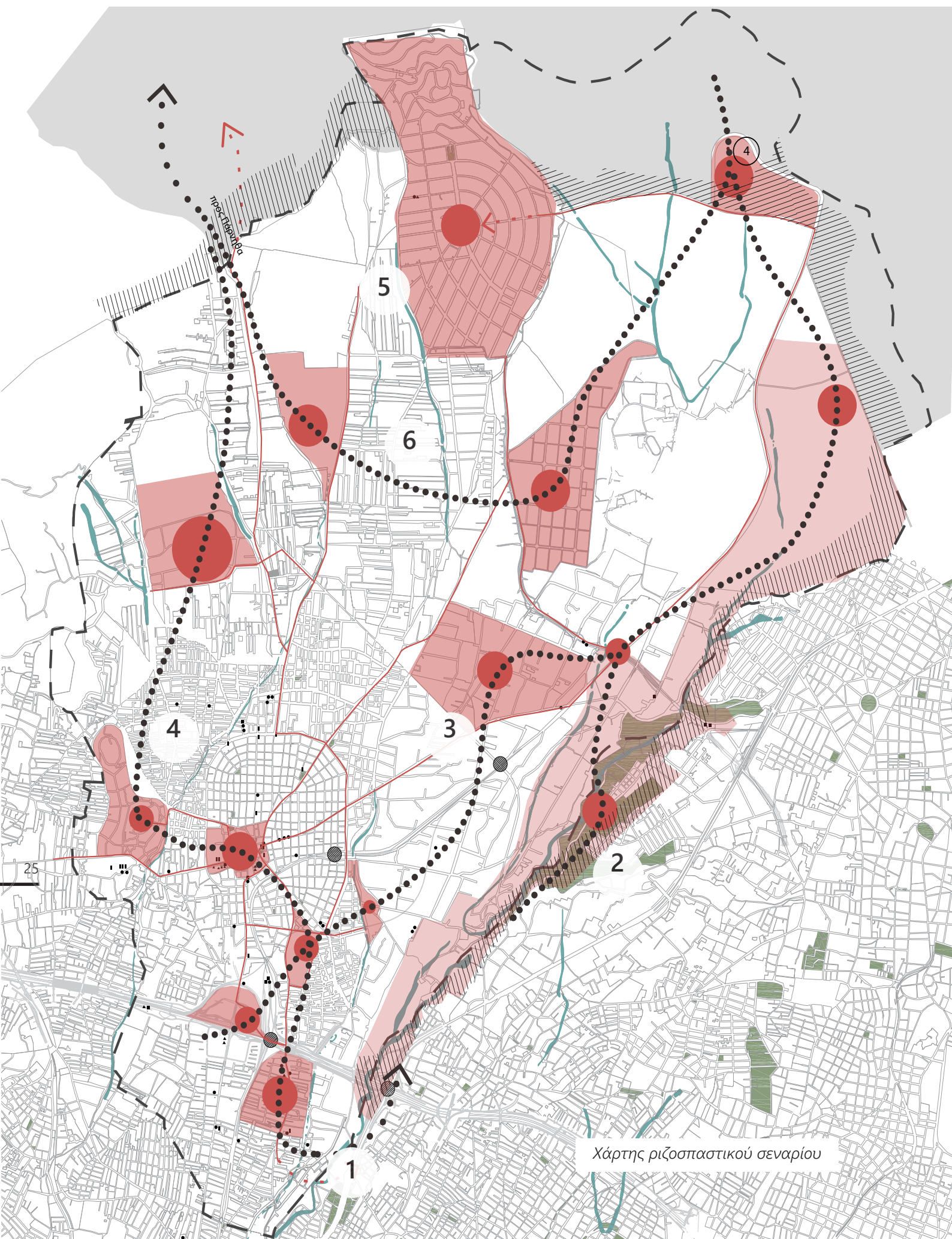
Επιπλέον, για την λειτουργική διασύνδεση των χώρων αυτών μέσω των προτεινόμενων διαδρομών, κρίνεται απαραίτητο να ενταχθούν στο σύστημα σχεδιασμού οι κεντρικοί σιδηροδρομικοί σταθμοί (ΣΚΑ και άλλων σταθμών). Οι σταθμοί του ΟΣΕ ορίζονται ως αφετηρίες, αφενός λόγω της ιστορικής τους σημασίας και αφετέρου γιατί προσφέρονται για τη δημιουργία χώρων ενημέρωσης του κοινού, είτε πρόκειται για κατοίκους του δήμου, είτε για επισκέπτες. Οι οποίοι και θα λειτουργήσουν ως αφετηρίες/κόμβοι και κέντρα ενημέρωσης των επισκεπτών και των κατοίκων.

Τέλος, για την ολοκλήρωση του δικτύου αυτού και την καλύτερη δυνατή σύνδεσή του και με το εξωτερικό του δήμου, είναι αναγκαίο οι κεντρικοί οδικοί άξονες που περικλείουν το Δήμο, να επαναπροσδιοριστούν ως “είσοδοι” και όχι ως όρια για την περιοχή.

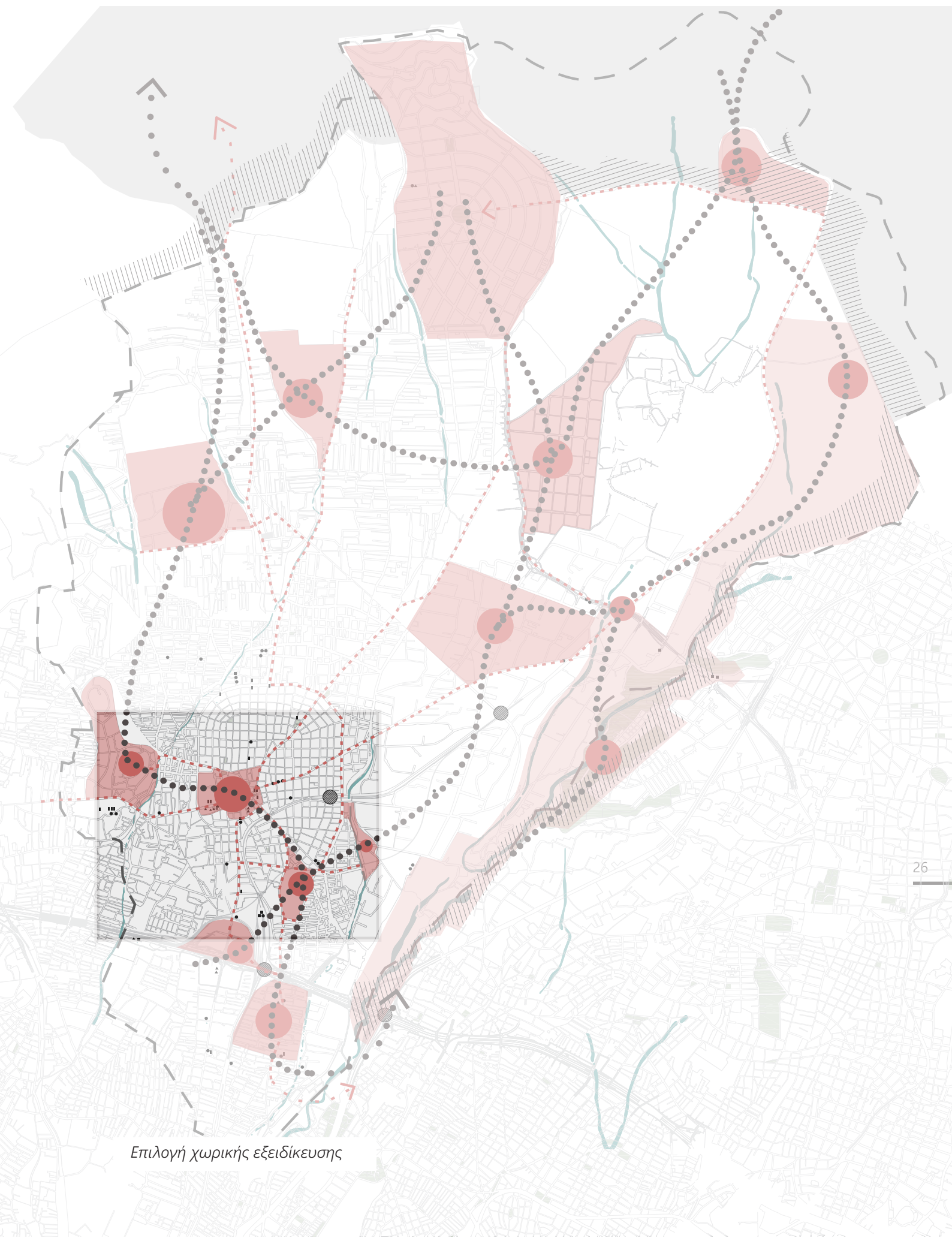
Οι προτεινόμενες διαδρομές, όπως προκύπτουν είναι οι ακόλουθες:

1. Θωλοτός Τάφος – Στρατόπεδο Παπαστάθη – Κεντρικό Μενίδι – Προφήτης Ηλίας
2. Μονή Χελιδονούς – Δεκέλεια – Τύμβος Σοφοκλή – Τατόι (άξονας Κηφισού)
3. ΣΚΑ – Στρατόπεδο Παπαστάθη - Αγροτικές καλλιέργειες – Ολυμπιακό χωριό – Θρακομακεδόνες
4. Προφήτης Ηλίας – Στρατόπεδο Καποτά – Πάρνηθα
5. Στρατόπεδο Καποτά – Αμυγδαλέζα – Θρακομακεδόνες
6. Τύμβος Σοφοκλή – Ολυμπιακό χωριό – Αμυγδαλέζα – Πάρνηθα

Οι διαδρομές αυτές αναλαμβάνουν διπλό ρόλο. Αφενός αποτελούν εργαλείο προ-στασίας και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και αφετέρου, συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας κατοίκησης εσωτερικά του Δήμου. Επιπλέον, αποτελούν το βασικό εργαλείο εκείνο που θα μπορέσει να εντάξει όλα τα πολλαπλά στοιχεία που δύναται να λειτουργήσουν ενισχυτικά στην κατεύθυνση της συγκρότησης της πολιτιστικής ταυτότητας του τόπου και την ανάδειξη αυτής.

Χάρτης ριζοσπαστικού σεναρίου

Επιλογή χωρικής εξειδίκευσης

4. Χωρική εξειδίκευση

Στην επιλογή της διαδρομής που παρουσιάζεται αναλυτικότερα στο τρίτο στάδιο, αυτό της χωρικής εξειδίκευσης, συντέλεσαν ορισμένοι βασικοί παράγοντες. Δεδομένης της έλλειψης χρηματικών πόρων και προκειμένου να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα των διαδρομών διασύνδεσης, προτείνεται αυτές να υλοποιηθούν σταδιακά ξεκινώντας πιλοτικά από μία κεντρική και συνδυάζοντάς την με ευρύτερες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Το γεγονός ότι μέσα από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, παρατηρείται ότι τα περισσότερα από τα στοιχεία ιστορικής, φυσικής και πολιτιστικής σημασίας, αλλά και σημαντικοί δημόσιοι χώροι και εκπαιδευτικές μονάδες, συγκεντρώνονται στο κεντρικό πέταλο του Μενιδίου, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι είναι εφικτό αυτοί να συσχετιστούν τόσο με τους οδικούς άξονες, όσο και με τη γραμμή του ΟΣΕ αλλά και τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας, οδήγησε στην επιλογή της χωρικής εξειδίκευσης στην 1η προτεινόμενη διαδρομή, αυτή που συνδέει τον Θωλοτό Τάφο με τον οικισμό του Προφήτης Ηλίας, περνώντας από το στρατόπεδο Παπαστάθη και το κεντρικό Μενίδι.

1. Κεντρικό Μενίδι
2. Στρατόπεδο Παπαστάθη
3. Προφήτης Ηλίας
4. Μυκηναϊκός θολωτός τάφος
5. ΣΚΑ

Δημιουργούμε με την επιλογή της περιοχής που φαίνεται στον παρακάτω χάρτη ένα πυρήνα ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων εντός του αστικού κέντρου που θα απο-

Προφήτης Ηλίας

Σχολικό συγκρότημα

Ωδείο

Λαογραφικό Μουσείο

Δημαρχείο

Στρατόπεδο Παπαστάθη

Αρχαίο Θέατρο

Άξονας Ιστορίας και Πολιτισμού:

Μυκηναϊκός θολωτός Τάφος - ΣΚΑ - Στρατόπεδο Παπαστάθη - Κεντρικό Μενίδι - Προφήτης Ηλίας - Καποτά

τελεί και σημείο αναφοράς και εκκίνησης για τη μελλοντική διασύνδεση με την ευρύτερη περιοχή των Αχαρνών.

Θεωρούμε ότι τα σημεία εντός του 'άξονα' είναι σημαντικής πολιτιστικής και ιστορικής αξίας και μαρτυρούν πέρα από τη μακρά ιστορία του και την ιδιαίτερη ταυτότητα που έχει διαμορφωθεί στην περιοχή.

Η πρόταση μας βασίζεται σε ήπιες μορφές παρέμβασης με προτεραιότητα στη διασύνδεση των χώρων ιστορίας και πολιτισμού, των δημόσιων ελεύθερων χώρων και των σχολικών μονάδων.

Για την υλοποίηση αυτής της διασύνδεσης προτείνουμε πεζοδρομήσεις, δημιουργία ποδηλατοδρόμου στους δρόμους με μεγάλο πλάτος και ενιαία σηματοδότηση της διαδρομής σε συνδυασμό με κάποια ενημερωτικά σημεία.

Πιο συγκεκριμένα :

4.1. Κεντρική πλατεία – Αρχαίο Θέατρο – Σχολείο-Λαογραφικό μουσείο

Βασικοί οδικοί άξονες__ Σαλαμίνας, Λιοσίων(διατηρούνται ως έχουν)

Ο άξονας αυτός προτείνεται να πεζοδρομηθεί σε σημεία(π.χ. οδός Χειλίου) και να αποτελέσει μια πολιτιστική διαδρομή που θα περιλαμβάνει τις εκπαιδευτικές μονάδες της οδού Λιοσίων και Σαλαμίνας, το Αρχαίο Θέατρο που βρίσκεται πάνω στην οδό Σαλαμίνας, το Λαογραφικό μουσείο, την Πινακοθήκη και να καταλήγει στην Κεντρική πλατεία Αχαρνών.

Το Αρχαίο Θέατρο βρίσκεται στην οδό Σαλαμίνας 21 κοντά στη διασταύρωση με την οδό Λιοσίων, στο κέντρο του σημερινού δήμου. Η θέση του μαρτυρεί ότι το κέντρο του αρχαίου δήμου. Είναι της κλασσικής εποχής που αποκαλύφθηκε το 2007. Πρόκειται για το έβδομο αρχαίο θέατρο που έχει βρεθεί στην Αττική. Η χωρητικότητα του υπολογίζεται στους 2.000 θεατές. Το θέατρο των Αχαρνών αποτελεί σημαντικό εύρημα διεθνούς σημασίας.

Η περιοχή όπου ανακαλύφθηκε το μνημείο δέχεται το χειμώνα μεγάλη ποσότητα υδάτων ενισχυόμενη από το βουνό της Πάρνηθας-ιδιαίτερα μετά την απώλεια των δασικών όγκων με αποτέλεσμα η ποσότητα των υδάτων να επιβαρύνει σημαντικά το μνημείο.

Άρα κρίνεται απαραίτητη η συντήρηση του μνημείου και η προστασία του από τέτοια φαινόμενα. Επίσης, προτείνεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας απαλλοτριώσεων των κτισμάτων περιμετρικά του Θεάτρου και των ανασκαφών.

Δίπλα από το αρχαίο θέατρο ανακαλύφθηκε ο ναός της Ιππίας Αθηνάς. Η θέση του όπως και του αρχαίου θεάτρου βρίσκεται σε απόσταση 150μέτρων από την κεντρική πλατεία του σύγχρονου δήμου και επίσης μαρτυρεί ότι το κέντρο του δήμου βρισκόταν από την αρχαιότητα στην τοποθεσία αυτή. Επίσης, βρέθηκε μια επιγραφή του 4ου αιώνα π.Χ. στην οποία αναφέρεται το ιερό της Αθηνάς Ιππίας και το θέατρο των Αχαρνών, βρέθηκε σε δεύτερη χρήση ως κάλυμμα αγωγού σε δημόσιο βαλανείο πίσω από τη βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Ιωάννη, κοντά στο θέατρο και αποτελεί άλλη μια απόδειξη για την κεντρικότητα της περιοχής στο πέρασμα των χρόνων.

Επίσης, προτείνεται η απόδοση των εκπαιδευτικών συγκροτημάτων στην περιοχή μέσω της διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου των σχολείων και η ενσωμάτωση του στο δίκτυο πολιτισμικών λειτουργιών και χρήσεων σε συνεργασία με τους κατοίκους και τους εκπαιδευτικούς.

Από την επιτόπια έρευνα στην περιοχή παρατηρήσαμε την ύπαρξη πολλών σχολικών μονάδων και προτείνουμε ένα πρόγραμμα αποσχολοποίησης όπου θα :

- ανάδεικνυει τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της περιοχής με δράσεις
- ενισχύει τους χώρους πολιτισμού,
- τους εντάσσει στην καθημερινή ζωή των κατοίκων
- προάγει την κοινωνική συνοχή (συγκέντρωση διαφόρων κοινωνικών ομάδων-σχολείων)

Αποσχολειοποίηση είναι η απελευθέρωση των εκπαιδευτικών διαδικασιών πέρα από τα όρια της αίθουσας. Οι σχολικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της αποσχολειοποίησης βγαίνουν από την αίθουσα στον υπαίθριο χώρο και από κει στην πόλη. Αυτό είναι σημαντικό γιατί η δραστηριοποίηση ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος σε μια περιοχή δύναται να συμβάλει ορατά στην αναζωογόνηση και ανάπτυξη της. Αντίστοιχα και ο χώρος του σχολείου, μπορεί να πάρει δευτερεύουσες χρήσεις, όπως είναι τα εκπαιδευτικά κέντρα ενηλίκων και οι χώροι παιδιών.

4.2.Στρατόπεδο Παπαστάθη – Δημαρχείο

Θεωρώντας το παραπάνω τμήμα του άξονα ως τον πυρήνα της περιοχής προτείνεται αυτή η διαδρομή να επεκτείνεται νότια προς το Δημαρχείο (λεωφ. Φιλαδέλφειας) και το στρατόπεδο Παπαστάθη και να καταλήγει στο θολωτό τάφο. Το τμήμα αυτό της περιοχής συνδέεται και με το σιδηροδρομικό σταθμό του ΣΚΑ που αποτελεί υπερτοπικό κόμβο.

Η σύνδεση του Δημαρχείου θεωρείται σημαντική με βάση τις αρχικές προϋποθέσεις που θέσαμε μιας και τμήμα του Δημαρχείου λειτουργεί ως χώρος διαλέξεων και εκδηλώσεων που αφορούν ιστορικά, πολιτιστικά και εκπαιδευτικά ζητήματα του Δήμου. Επίσης, έναντι του Δημαρχείου (λεωφ. Φιλαδέλφειας 76) βρίσκεται και η αρχαιολογική συλλογή Αχαρνών, που είναι μικρής κλίμακας μεν αλλά μεγάλης ιστορικής βαρύτητας.

Απέναντι από το Δημαρχείο βρίσκεται το στρατόπεδο Παπαστάθη, το οποίο αποτελεί ένα σημαντικό ενδιάμεσο χώρο στον αστικό ιστό, αδρανής και διαθέτει πολλές δυνατότητες αξιοποίησης. Επίσης, διαθέτει σημαντικό κτιριακό απόθεμα και χώρους πρασίνου. Για το λόγο αυτό προτείνουμε να αποδοθεί στο Δήμο, να μετατραπεί σε μια αστική πλατεία ενταγμένη στον αστικό ιστό που θα λειτουργεί ως κοινωνικός πυκνωτής και σημείο εκτόνωσης του ολοένα και αυξανόμενου πληθυσμού της περιοχής. Ο ρόλος του μπορεί να ενισχυθεί με πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες και να συνδεθεί με τους υπόλοιπους δημόσιους-πράσινους χώρους των Αχαρνών. Τέλος, η κεντροβαρική του θέση (πλησίον ΣΚΑ και Αττικής οδού) το καθιστά ένα πόλο που θα μπορούσε να υποστηρίξει και υπερτοπικές χρήσεις (εκθέσεις-συναυλίες κτλ).

Το στρατόπεδο Παπαστάθη αποτελεί ένα σημαντικό ενδιάμεσο χώρο στον αστικό ιστό, αδρανής, που διαθέτει πολλές δυνατότητες αξιοποίησης. Διαθέτει σημαντικό κτιριακό απόθεμα και χώρους πρασίνου. Η θέση του είναι κεντροβαρική κοντά σε ΣΚΑ και ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟ.

Ιστορικά στοιχεία στρατοπέδου Παπαστάθη

Στα πλαίσια της ραγδαίας ανάπτυξης των Τηλεπικοινωνιακών Μέσων, που πραγματοποιήθηκε με την εφαρμογή της εξελισσόμενης με την πάροδο του χρόνου τεχνολογίας μετά την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, παρουσιάστηκε η ανάγκη δημιουργίας ενός Ενιαίου Συγκροτήματος- Εργοστασίου Βάσεως Τηλεπικοινωνίας (κατά τα πρότυπα των Αμερικάνικων Depots), το οποίο θα εξυπηρετούσε όλες τις ανάγκες τηλεπικοινωνίας του Ελληνικού Στρατού.

Το 306 ΕΒΤ συγκροτήθηκε το έτος 1953, με διαταγή του ΓΕΣ, από το συνεργείο Τηλ/νίας του 301 Εργοστασίου Βάσεως (ΕΒ) και του 339 Συγκροτήματος Εκπαιδεύσεως Στελεχών Τεχνικού (ΣΕΣΤ) που στρατονιζόταν στο Στρατόπεδο «ΠΑΠΑΔΟΓΚΟΝΑ» στο «ΓΟΥΔΙ». Την 21 Οκτωβρίου 1961 μεταστάθμευσε από το Γουδί στις Αχαρνές (Μενίδι) στην παρούσα θέση, Στρατόπεδο «Τχου (ΠΒ) Παπαστάθη Ιωάννη».

Το κυρίως Εργοστάσιο αρχικού σχήματος «Γ» κατασκευάστηκε το έτος 1961. Η τελευταία επέκταση του εργοστασίου, έγινε με την προσθήκη του δευτέρου ορόφου ενώ πραγματοποιήθηκε και ανακαίνιση-διαμόρφωση των τμημάτων του ισογείου στη σημερινή του μορφή. Το 1999 κατασκευάστηκε και νέο κτίριο ΔΔΜ.

Το εργοστάσιο βρίσκεται στο Δήμο Αχαρνών επί της οδού Φιλαδελφείας 123, με εύκολη σχετικά πρόσβαση στην εθνική οδό Αθηνών-Λαμίας, στο ύψος της Ν. Φιλαδέλφειας. Σιδηροδρομικώς εξυπηρετείται από τον Σιδηροδρομικό Σταθμό Αχαρνών. Στο ίδιο στρατόπεδο στρατωνίζεται και το 3ο Τάγμα υλικού.

Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Σύμφωνα με το Φ 900α /5834/9626/6 Μαΐου 2008, παρακάτω παρατίθεται μέρος του άρθρου αναφορικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τους νόμους που ισχύουν για το στρατόπεδο Παπαστάθη καθώς και με τις προσπάθειες που έχουν πραγματοποιηθεί από το Δήμο Αχαρνών για την παραχώρηση μέρους του οικοπέδου.

“Σε απάντηση της υπ’ αριθμ. 10266/11-04-2008 Ερώτησης της Βουλής των Ελλήνων, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ντίνος Βρεττός, με θέμα την απόδοση του στρατοπέδου «Παπαστάθη» στον Δήμο Αχαρνών, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα: Το εν λόγω στρατόπεδο έχει σήμερα έκταση 100 περίπου στρεμμάτων, είναι ενεργό και στρατωνίζονται εκεί το 3ο ΤΥΛ και το 306 ΕΒΤ επί εκτάσεων 70 και 30 στρεμμάτων αντιστοίχως. Το στρατόπεδο είναι ιδιοκτησίας ΤΕΘΑ και δεν

συμπεριλαμβάνεται στα αποδεσμευόμενα του Ν.2745/99 της Υ.Α.Μ.Σ.

Το 1994, η Στρατιωτική Υπηρεσία (Σ.Υ.) αποδέσμευσε τμήμα του στρατοπέδου «Παπαστάθης» εμβαδού 16.650 τετραγωνικών μέτρων υπέρ του Δημοσίου για τη δημιουργία του Διοικητικού Κέντρου του Δήμου Αχαρνών και την υλοποίηση του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής.

Πρόσφατα, τον Αύγουστο του 2006, η Σ.Υ. γνωμάτευσε υπέρ της παραχώρησης έκτασης 2.216,50 τ.μ. του στρατοπέδου στον Δήμο Αχαρνών γειτονικής με την έκταση του Δημαρχείου, υπό την προϋπόθεση της εκτέλεσης από τον Δήμο εργασιών οικοδομικών-οδοποιίας και ηλεκτρομηχανολογικών-μεταφοράς δικτύων, εργασίες που καθιστούσε απαραίτητες η κατάργηση της σημερινής πύλης εισόδου του 3ου ΤΥΛ.

Τέλος, η παραχώρηση αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα με ευθύνη του Δήμου Αχαρνών, δεδομένου ότι παρά τη σύνταξη από αυτόν της 42/07 μελέτης με προϋπολογισμό 238.000€ (με Φ.Π.Α.), δεν έχει εκτελέσει τις εργασίες που είχαν συμφωνηθεί, παρά ημιτελείς μόνο εργασίες εκσκαφών και τοποθέτησης σιδηροπλισμού για την κατασκευή τοιχείου στο νέο όριο, που δημιουργούν αντιαισθητικό αποτέλεσμα και κυρίως πρόβλημα υποθεμελίωσης σε κτίριο αποθήκης του 3ου ΤΥΛ.

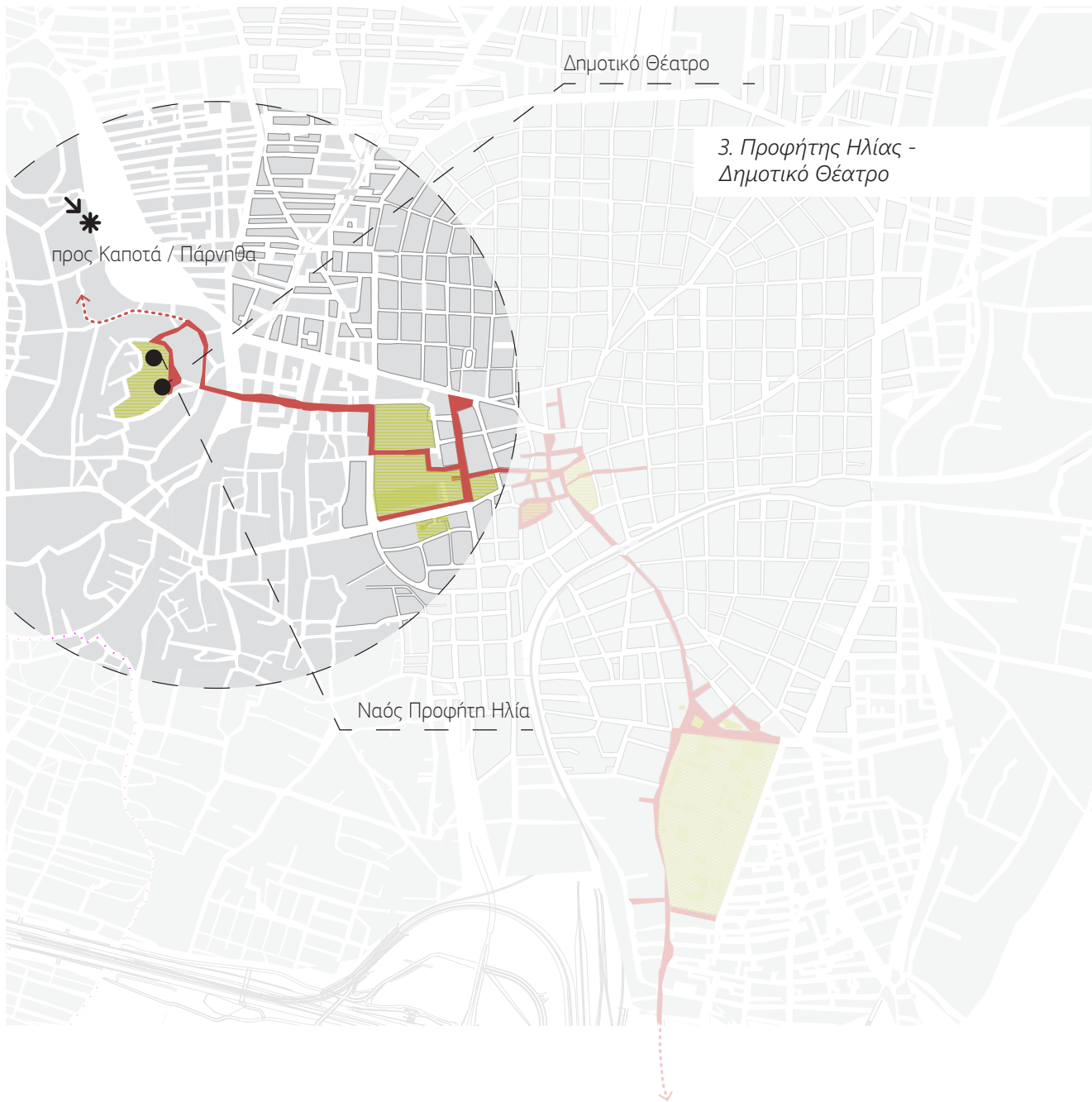
Η αποδέσμευση του 3ου ΤΥΛ ή του 306 ΕΒΤ και κατά συνέπεια και του στρατοπέδου «Παπαστάθης» δεν είναι σήμερα δυνατή, διότι καλύπτουν πάγιες στρατιωτικές ανάγκες, συνεργάζονται αρμονικά στη σημερινή τους θέση, ενώ το κόστος ενδεχόμενης μετεγκατάστασής τους είναι απαγορευτικό για τον Δήμο Αχαρνών και τη Στρατιωτική Υπηρεσία.

Στην ερώτηση υπ' αριθμ. 10266/11-04-2008, το Υπουργείο Άμυνας, στηριζόμενο στον νόμο 2745/99 που αφορά την παραχώρηση του 50% των χώρων των στρατοπέδων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ανακοίνωσε την αποδέσμευση 29 στρατοπέδων σε όλη την χώρα. Το ίδιο έχει συμβεί και στο παρελθόν με στρατόπεδα του λεκανοπεδίου Αττικής όπως τα στρατόπεδα ΚΕ-ΒΟΠ και ΚΕΔΒ Χαϊδαρίου.

Είναι κοινή διαπίστωση ότι, με την ραγδαία και συχνά ανεξέλεγκτη εξάπλωση των αστικών κέντρων, πολλά στρατόπεδα είχαν εγκλωβιστεί στον αστικό ιστό των πόλεων και τις περισσότερες φορές βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με χρήσεις ασύμβατες με το σκοπό, τη λειτουργία και τις ανάγκες των στρατοπέδων. Μια τέτοια περίπτωση είναι και το Στρατόπεδο Παπαστάθης, στον Δήμο Αχαρνών, το οποίο γειτνιάζει με το Δημαρχείο και βρίσκεται στην καρδιά του αστικού ιστού. Ο Δήμος Αχαρνών κατά καιρούς έχει επιβαρυνθεί με υπερτοπικές λειτουργίες και έργα που δεν εξυπηρετούν τους κατοίκους, ενώ παράλληλα χαρακτηρίζεται από ραγδαία πληθυσμιακή αύξηση, με τον πληθυσμό σήμερα να ανέρχεται στις 150.000 κατοίκους.

Η τμηματική απόδοση του Στρατοπέδου Παπαστάθης στον Δήμο Αχαρνών ξεκίνησε αρκετά χρόνια πριν. Υπήρξαν κατά καιρούς δεσμεύσεις για πλήρη απόδοση του Στρατοπέδου στον Δήμο Αχαρνών, με βάση συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, τα οποία όμως στην πράξη δεν τηρήθηκαν.

Σήμερα, που οι ανάγκες για ελεύθερους κοινόχρηστους χώρους είναι πιεστικές στην περιοχή, η απόδοση του Στρατοπέδου στους κατοίκους, είναι πλέον επιτακτική. Από όσα γνωρίζουμε, ο Δήμος Αχαρνών, συντάσσει ήδη μελέτη για την αξιοποίηση του χώρου προς όφελος των κατοίκων της περιοχής.

4.3. Προφήτης Ηλίας – Δημοτικό Θέατρο

Βορειοδυτικά προτείνεται η σύνδεση του αστικού πυρήνα με την οικιστική περιοχή του προφήτη Ηλία, όπου βρίσκεται και ο ομώνυμος ναός και το δημοτικό θέατρο Αχαρνών. Για την σύνδεση του προφήτη Ηλία με το κέντρο σχεδιάζεται ένα δίκτυο πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων. Το δίκτυο αυτό θα συνεχίζεται με τη δημιουργία ποδηλατοδρόμου στην οδό Αναπαύσεως και εν συνεχεία στην οδό Αγίου Διονυσίου που θα συνδέει την περιοχή με το στρατόπεδο Καποτά και θα καταλήγει στους πρόποδες της Πάρνηθας.

Το παραπάνω δίκτυο διαδρομών θα υποστηρίζεται και θα ορίζεται σε σημεία από την αντίστοιχη σήμανση που θα δηλώνει την θέση των ιστορικών μνημείων της περιοχή αλλά και από σημεία ενημέρωσης με τα ιστορικά στοιχεία των σημείων αυτών.

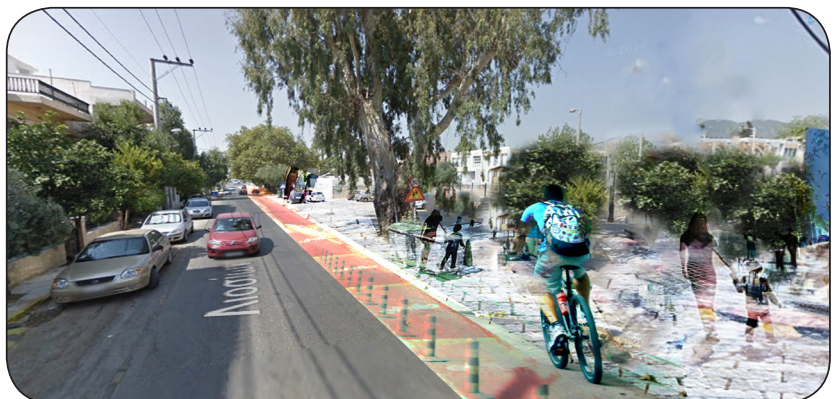
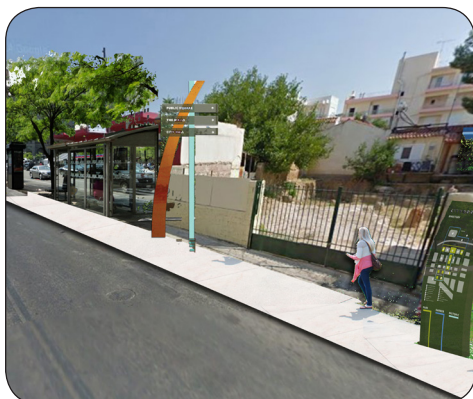
Ο ναός του προφήτη Ηλία βρίσκεται στο ομώνυμο λόφο στην οδό Άνω Λιοσίων - Μενιδίου, βόρεια από το εκκλησάκι των Σαράντα Μαρτύρων.

Η ύπαρξή του συνδέεται, όπως άλλωστε και των Σαράντα Μαρτύρων, με τη θέση του αρχαίου δήμου των Αχαρνών, των ναών του Διονύσου, της Αθηνάς Ιππίας και του θεού Άρη, που είναι γνωστό ότι λατρευόταν στο ιερό του στις Αχαρνές, μέχρι τα Ρωμαϊκά χρόνια. Ο σχολιαστής του Πausανία Παπαχατζής πιθανολογεί ότι στο ύψωμα του Προφήτη Ηλία βρισκόταν κατά την αρχαιότητα ο ναός του θεού Άρη. Υπέρ της άποψης αυτής συνηγορεί το γεγονός, ότι σε τόπους καθαγιασμένους από την αρχαιότητα, έχτιζαν οι νεότεροι Έλληνες τους ναούς τους. Βέβαια ο Πausανίας στην περιήγησή του δεν αναφέρει ναό του θεού Άρη στις Αχαρνές, ίσως γιατί είχε μεταφερθεί νωρίτερα στην αγορά των Αθηνών. Στον Προφήτη Ηλία υπάρχει αρχαιολογικό υλικό τόσο στο μαντρότοιχο, όσο και στην ίδια την εκκλησία. Δυστυχώς πρόσφατες πρόχειρες και ανεπίτρεπτες παρεμβάσεις έχουν αλλοιώσει το χρώμα του παλαιού ναού.

Η τμηματική απόδοση του Στρατοπέδου Παπαστάθη στον Δήμο Αχαρνών ξεκίνησε αρκετά χρόνια πριν. Υπήρξαν κατά καιρούς δεσμεύσεις για πλήρη απόδοση του Στρατοπέδου στον Δήμο Αχαρνών, με βάση συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, τα οποία όμως στην πράξη δεν τηρήθηκαν. Σήμερα, που οι ανάγκες για ελεύθερους κοινόχρηστους χώρους είναι πιεστικές στην περιοχή, η απόδοση του Στρατοπέδου στους κατοίκους, είναι πλέον επιτακτική. Από όσα γνωρίζουμε, ο Δήμος Αχαρνών, συντάσσει ήδη μελέτη για την αξιοποίηση του χώρου προς όφελος των κατοίκων της περιοχής.

Ο ναός που συνδέεται τόσο στενά με την ιστορία των Αχαρνών, πρέπει να ανακαινιστεί σωστά για να διατηρήσει το παλιό χρώμα του, ζωντανεύοντας έτσι μνήμες από το απώτερο παρελθόν και αναδεικνύοντας τις αρχαίες ρίζες του λαού μας. (Πηγές Δ. Γιώτας).

Επιπλέον, όπως αναφέραμε και στην αρχή της παρουσίασης ως ιστορικότητα κι ιδιαίτερη ταυτότητα της περιοχής ορίζουμε την πολυπολιτισμικότητα. Βασικός μας στόχος είναι η διατήρηση της και η ανάδειξη της σε μέρος της κουλτούρας της περιοχής και όχι τόσο ως πρόβλημα. Για την ένταξη όλων των ομάδων στον ιστό της περιοχής τόσο χωρικά όσο και κοινωνικά θεωρούμε ότι κύριο λόγο παίζει η παιδεία.

Αραβαντινός Α.,(2007), *Πολοδομικός Σχεδιασμός. Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*, Β' έκδοση, Αθήνα, εκδόσεις Συμμετρία

Κασσωτάκη, Ε.,(2009), *Ο θολωτός Τάφος στις Αχαρνές-Σαν Παραμύθι «Το τραγούδι της Λύρας»*, Αχαρνές, εκδόσεις Τμήμα Αρχαιολογίας & Ιστορικής Έρευνας,ΚΕΠΕΔΑ.

Κασσωτάκη, Ε.,(2009), *Ο Μαγικός Κόσμος του Καραγκιόζη*, Αχαρνές, εκδόσεις Τμήμα Αρχαιολογίας & Ιστορικής Έρευνας,ΚΕΠΕΔΑ.

Κορρές Μ.,(2009), *Αττικοί Οδοί Αρχαίοι Δρόμοι της Αττικής*, Αθήνα, Μέλισσα.

Μεταπτυχιακή Εργασία, Ομάδα Ιστορικότητας, 2008-2009, Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου αστικού σχεδιασμού στην Ελλάδα: Ιστορικότητα, Αθήνα, Ε.Μ.Π.

Μεταπτυχιακή Εργασία, Ομάδα Ιστορικότητας, 2009-2010, Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου αστικού σχεδιασμού στην Ελλάδα: Ιστορικότητα, Αθήνα, Ε.Μ.Π.

Μεταπτυχιακή Εργασία, Ομάδα Ιστορικότητας, 2010-2011, Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου αστικού σχεδιασμού στην Ελλάδα: Ιστορικότητα, Αθήνα, Ε.Μ.Π.

Μεταπτυχιακή Εργασία, Ομάδα Ιστορικότητας, 2011-2012, Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου αστικού σχεδιασμού στην Ελλάδα: Ιστορικότητα, Αθήνα, Ε.Μ.Π.

Μπελαβίλας Ν., *Για τη χρήση των ιστορικών ιχνών στο σχεδιασμό*, Ε.Μ.Π., Αθήνα, 2012

Πλάτωνος-Γιώτα,Μ., (2004), *Αχαρνάι: Ιστορική & Τοπογραφική Επισκόπηση Αρχαίων Αχαρνών, γειτονικών Δήμων & οχυρώσεων Πάρνηθας*, Αχαρνές, εκδόσεις Δ. Αχαρνών

Στριφτού-Βάθη, Σ.,(2009), *Αχαρνάι*, Τόμος Α&Β, Αχαρνές, εκδόσεις Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής.

ΥΠΠΟ, Β' ΕΚΠΑ, *Διάζωμα, Επισκήνιο*, (2011), Αρχαίο Θέατρο Αχαρνών, Χορηγικός Φάκελος.

Τύπος - Internet

www.acharnes.gr

www.history-pages.blogspot.gr

www.parnitha-np.gr

www.statistics.gr

www.el.wikipedia.org